

EL RADIOGRAMA

Ricard Bordas, psiquiatra, és el director mèdic de la Clínica Mental i coneix molt a fons Santa Coloma

Planes 12 i 13

PUNT DE MIRA

Els esquàters ocupen diversos espais de la ciutat per "alliberar-los"

Plana 16

EL COL·LECCIONABLE

La Guinardera és un barri que també ha tingut molts problemes d'habitatge

Planes 18 i 19

ELS NOUvinguts

Els gitanos són uns veïns poc coneguts que van arribar durant els anys 40

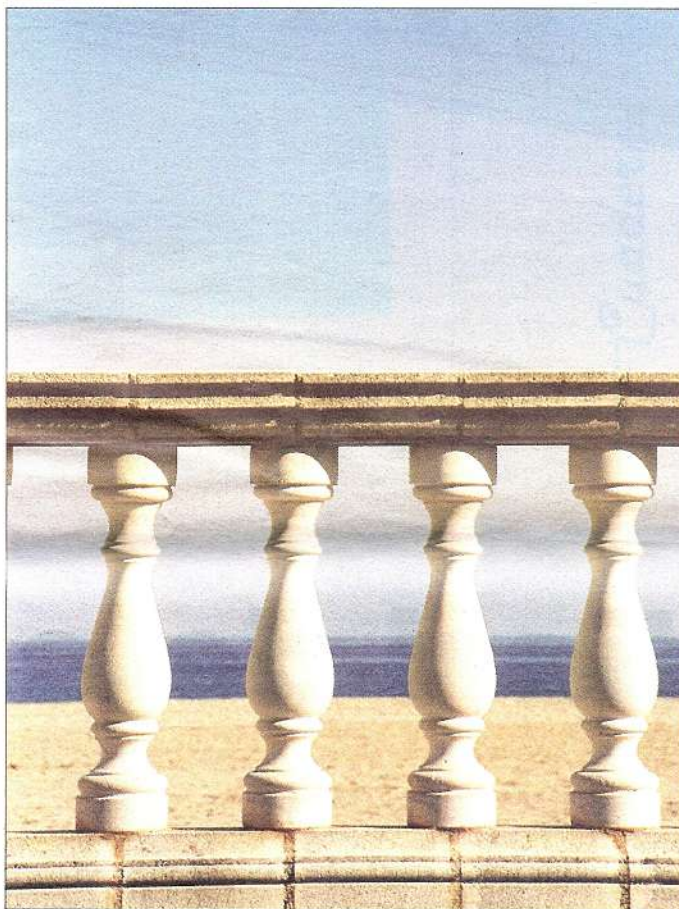
Plana 21

SOCIETAT CIVIL

L'assemblea local de la Creu Roja aspira a recuperar la seva independència

Plana 22

La perifèria metropolitana crea la seva cultura

■ La cultura metropolitana existeix i Santa Coloma de Gramenet n'és un eix fonamental

■ Els participants en un debat del Puig Castellar qüestionen la catalanitat de la cultura de la conurbació de Barcelona

■ Les ciutats que formen la conurbació de Barcelona formen part d'una mateixa cultura, la cultura metropolitana. Un debat organitzat pel Centre Excursionista Puig Castellar i Fòrum Grama va analitzar l'existència d'aquesta cultura. Els assistents al debat van arribar a qüestionar, però, la catalanitat d'aquesta cultura. Santa Coloma de Gramenet és un eix fonamental per entendre la cultura de les poblacions de l'anomenat cinturó industrial de Barcelona. Els ponents van defensar que cal conservar les tradicions d'arrel catalana. Planes 3 a 8.

La portada recorda l'època grega i la cultura mediterrània. Foto: SAYRACH.

C/ TORRAS I BAGES, 59 m², 2 hab., cuina nova, ideal parelles, ext. carrer. **només: 7.500.000 ptes.**

PIS LLORENÇ SERRA, 65 m², 3 hab., ascensor, reformat, ideal parelles. **9.400.000 ptes.**

PIS ALAMEDA, 75 m², menjador 20 m², 3 hab., balcó. **8.500.000 ptes.**

C/ ALELLA, 75 m², 3 hab., bany i lavabo, ext. carrer. **2.200.000 ptes.**

C/ DALMAU, 105 m², 3 hab. dobles, bany i lavabo, ext. carrer. **13.600.000 ptes.**

AV. FRANCESC MACIÀ, 95 m², 3 hab., menjador 26 m², 2 banys complets, balcó, ascensor. **13.500.000 ptes.**

C/ BALDOVINA, 55 m², 2 hab. dobles, bon estat. **7.150.000 ptes.**

AV. FRANCESC MACIÀ, 68 m², 3 hab., reformat, ext. carrer, ascensor. **12.200.000 ptes.**

GRAMA FINCAS

☎ 466 28 28 • C/ Pompeu Fabra, 29
08922 STA. COLOMA DE GRAMENET

TAXACIONS GRATUÏTES I SENSE COMPROMÍS

HIPOTEQUES DES DE 5.993 PTES. AL MES PER MILIÓ

C/ MILÀ I FONTANALS, Àtic 100 m², terrassa 30 m², 4 hab., menjador 25 m², tot nou. **15.700.000 ptes.**

C/ PERÚ, 50 m², 2 hab., tot reformat, ideal parelles. **6.500.000 ptes.**

C/ CAMIL ROSELL, 72 m², 4 hab., zona immillorable. **9.900.000 ptes.**

C/ JACINT VERDAGUER, ext. pl. Pau Casals, 3 hab., menjador 21 m², tot reformat, ascensor. **13.100.000 ptes.**

RBLA. ST. SEBASTIÀ, nou per estrenar, 100 m², menjador 30 m², 3 hab., acabats gran qualitat, únic. **26.900.000 ptes.**

C/ FRANCESC MORAGAS, 85 m², 4 hab., tot reformat, gas i calefacció, ascensor. **16.100.000 ptes.**

C/ MAGALLANES 60 m², 3 hab., ben conservat, oportunitat. **Només: 7.500.000 ptes**

C/ MAJOR, 68 m², 3 hab., tot reformat, ext. carrer, balcó. **11.700.000 ptes**

FINANÇAMENT 100 %

AJUDES GENERALITAT

EL PUNT CLUB DEL SUBSCRIPTOR

EL PUNT

INDEPENDENT,
CATALÀ,
COMARCAL I
DEMOCRÀTIC

El diari de casa.

EL PUNT

**Butlleta de
subscripció**

PRESENCIA

Domiciliació bancària

Caixa/banc
Agència
Adreça
Població
Nom del titular

Codi entitat
Codi sucursal
Dígits control
Núm. compte

Es prega que atengueu fins a nova ordre els rebuts que
presentarà Hermes Comunicacions S.A. per l'import d'una
subscripció a El Punt*.

Data Signatura

EL PUNT

Nom i cognoms
Carrer
Núm.
Codi postal
Població
Document d'identitat
Telèfon
Signatura

Remeteu aquesta butlleta (o fotocòpia) per correu a:
EL PUNT
C/ de la Conquesta, 60, 08191 Badalona
o bé al fax **902 10 11 92**

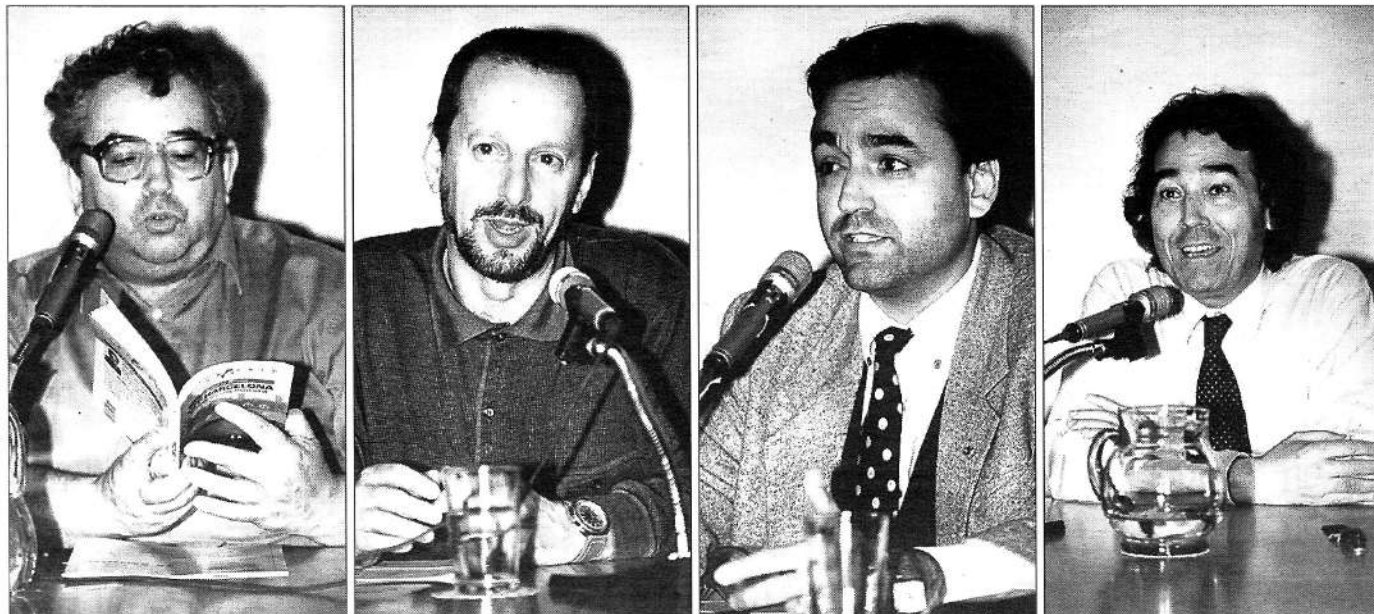
* L'import de la subscripció del 10 de juny de 1996 fins al 31 de desembre de 1996 és de 29.164 ptes. Podeu fer el pagament anual, semestral, trimestral o mensual

Matí: de 9 a 2

902 22 10 10

Tarda: de 4 a 7

ANÀLISI EN PROFUNDITAT ■ La cultura de Santa Coloma, a debat

Ignasi Riera, Xavier Bru de Sala, Vicenç Llorca i Sebastià Serrano, ponents del debat sobre cultura metropolitana. Foto: M. ÀNGELS F. SALA.

Hi ha una cultura metropolitana?

Al debat es va dir que sí però se'n va qüestionar la catalanitat

JAUME P. SAYRACH

■ El maig a Santa Coloma s'ha caracteritzat per un seguit de celebracions massives de signe diferent, com la Fira d'Abril, la Festa Galega d'Airiños de Casa Nosa, la Romeria

de Sant Jeroni i l'Àplec de la Sardana a Can Butinyà. Hi han assistit milers de persones de Santa Coloma i poblacions veïnes. Molta gent s'ha preguntat si aquestes manifestacions es poden considerar actes culturals i si

totes es poden ficar al sac de la que podríem anomenar cultura catalana. El Centre Excursionista Puigcastellar va reunir a Can Suster, per debatre-ho, quatre personalitats del món cultural català en una sessió dintre

del programa extraordinari de la celebració dels 50 anys de la fundació del centre. Fòrum Grama hi va participar. La nodrida assistència de públic va provar que les qüestions que s'hi tractaven havien despertat expectació.

¿Es pot parlar de cultura metropolitana, com d'una cultura diferent, característica de ciutats com la nostra? Aquesta va ser la primera qüestió a la qual es van enfrontar els ponents.

Vicenç Llorca va trencar el foc. Fill i veí de Santa Coloma de Gramenet, coneix de prop quina mena de cultura hi ha a la seva ciutat. És escriptor i assagista i ja fa temps que havia escrit sobre la cultura metropolitana en el llibre que va dedicar al poeta Màrius Sampere, que és fill de Badalona i molt de temps va tenir l'estudi de fotografia a la nostra ciutat.

Llorca va deixar sentat que existeix la cultura metropolitana i en va definir els trets sobresortints. És

una cultura que es genera en unes poblacions que en un espai curt de temps han passat de ser pobles rurals, on els veïns s'identificaven amb el medi, a les actuals ciutats de la perifèria. Per superar la inicial condició de suburbis o barris dormitori han hagut de passar per un procés molt traumàtic, abans no s'han convertit en les ciutats residencials d'avui, d'una gent que es mou per la conurbació de la moderna city o tecnòpoli. L'altre gran tret d'aquestes ciutats és que s'hi han acoblat persones provinents de cultures diverses. La dissertació va ser molt raonada.

Una cultura característica

Quan a continuació va prendre la paraula en Nani

Riera, va qualificar el discurs de «prolix, documentat i sòlid» i va afegir que estava d'acord que en llocs com Santa Coloma de Gramenet es produïx una cultura molt característica, perquè aquestes ciutats han viscut també unes situacions especials, que han marcat molt la gent que s'hi ha trobat. Es va posar el mateix com a exemple. Nascut al barri barceloní de Vallcarca, quan va anar a viure a Cornellà va descobrir un món que abans ni havia sospitat que existia i va dir que el canvi li havia reportat una nova manera de viure.

Sebastià Serrano, catedràtic de la Universitat de Barcelona, va partir igualment de la seva experiència. Fins als 17 anys no es va

moure de Bellvís, un petit poble lleidatà, excepte quan va haver d'anar a examinar-se a la ciutat. Després ha viatjat molt per tot el món, ha conegut les conurbacions de San Francisco, Los Angeles, Nova York, París i Lió, en les quals s'entrecruen un gran nombre de cultures, i s'ha convençut que en cadascun de nosaltres no hi ha una sola cultura, sinó un aiguabarreig de cultures, i que, per tant, tots participem de la multiculturalitat, que és una característica ben pròpia dels nostres temps.

Es va trencar la placidesa

Les exposicions dels tres primers conferenciant semblaven impregnades d'optimisme. Traslluen la con-

fiança de qui creu que la vida té prou força com per anar sempre endavant. En Nani Riera no ho va dir, però ho hauria pogut dir, que la cultura és una olla que bull i que tot el que s'hi tira serveix per fer bon brou.

Però Xavier Bru de Sala va trencar la placidesa del discurs que s'havia desgranat fins aquell moment. «Tot el que s'ha dit és veritat», va argumentar, «i ho vull deixar clar: jo també crec en el valor de la convivència i de la multiculturalitat, però hi ha una pregunta que produeix ansietat: ¿no devem estar vivint una situació de possible dissolució de la cultura catalana?» «Que tot, d'algun manera o altra, és cultura, pot

ser veritat —va dir—. Però això no hauria de fer que amaguéssim el cap sota l'ala com si aquí, perquè avui per avui la convivència és perfecta, no estiguéssim vivint en una situació anòmala, que posa en perill la cultura catalana.»

Era la pregunta que sujava per entre el nombrós públic que va assistir al debat: manifestacions com ara la Fira d'Abril, ¿contribueixen a la homogeneïtzació de la cultura de Catalunya? La gent va semblar que no acabava de veure clar que una fira en la qual no es parla en català o una processó que no té en compte l'estil d'aquí i que surt del temple als acords de l'himne nacional siguin elements integradors.

CREAMOS CLIMAS A MEDIDA

pasc,s.a.

C/ Amèrica, 23
Santa Coloma de Gramenet

SERVICIOS Y
SISTEMAS DE
CLIMATIZACIÓN

☎ 391 01 61

AIRE ACONDICIONADO

Distribuidor oficial en Sta.
Coloma, Badalona, St. Adrià,
Montcada y Cerdanyola.

¡¡ Llámenos!! Nuestros expertos le resolverán cualquier duda sobre calefacción y aire acondicionado

ANÀLISI EN PROFUNDITAT ■ La cultura de Santa Coloma, a debat

A dalt, excursió del Centre Excursionista Puigcastellar a Sùria; a baix, romeria de la Colònia Egabrense a Sant Jeroni de la Murtra. Fotos: GRAMA.

Manel Galgo, president del centre Puigcastellar, va presentar l'acte i va recordar que el CEP és una entitat excursionista i catalana, ubicada en un lloc geogràfic com l'àrea metropolitana, que ha sofert una forta pressió migratòria durant molts anys que ha fet que ara convivin cultures d'origen divers. La preocupació, va subratllar, és saber com es vertebrava el país, de manera que ara que es garanteix la llibertat cultural de tothom no es perdi la cultura autòctona.

La suma de vides i costums de la conurbació

La immigració massiva va fer traumàtic a Santa Coloma el pas de poble a ciutat

JAUME P. SAYRACH ■ La intervenció de Vicenç Llorca va servir de marc del col·loqui. Va avançar que quan parlava de cultura metropolitana s'hi referia pensant en la cultura no sols com un conjunt de coneixements, sinó també com la suma genèrica de les formes de vida, de sensibilitat i de costums de la població que viu en la conurbació barcelonina.

El primer tret d'aquesta cultura, va dir, és el de la conurbació. La conurbació fa referència a un procés que es forma a partir d'un nucli de població fort, entorn del qual s'organitzen altres realitats. La urbs fa de centre i sorgeixen nous nuclis, que s'hi uneixen o conurben.

La moderna *city* supera la concepció tradicional de les ciutats que, en certa manera, eren tancades, força autosuficients, heredes de la ciutat medieval, que fins estava emmurallada. Les grans ciutats d'avui han creat una estreta interdependència metropolitana.

El procés de conurbació

Llorca assenyalava que el procés de conurbació no té una sola direcció ni un temps definit, es creen nous centres i noves perifèries, com es pot apreciar a Santa

Coloma, per exemple en la plaça del Relloige que anys enrere era totalment marginal i ara és un dels centres comercialment més atractius.

A aquest fenomen característic de les ciutats modernes, les nostres ciutats metropolitanes hi afegeixen uns trets específics que provenen de la manera com s'han format.

Santa Coloma era un poble rural petit. La seva trans-

formació en ciutat va suposar un procés dolorós. L'impacte de l'arribada massiva de nous veïns va ser traumàtic perquè Santa Coloma no estava preparada per rebre tanta gent.

Va ser una immigració abassegador, no hi havia cap mena de planificació que posés una mica d'ordre. D'aquesta manera la Catalunya-ciutat que simbolitzava la situació d'abans de la guerra va donar pas a la

Catalunya-suburbí dels anys seixanta i setanta, amb l'agregant que això tenia lloc en uns moments en què la llengua i la cultura catalanes eren perseguides pel règim franquista i s'havien esborrat del mapa les tradicions autòctones.

Cultures juxtaposades

L'arribada de gent forana va crear una juxtaposició, en un mateix espai, de dues cultures —simplificant-ho, la

catalana i la castellana— sense cap mena d'homogeneïtzació.

Un altre tret és el del desarrelament. Contràriament al que passa als pobles, la immensa majoria d'habitants de Santa Coloma eren nousvinguts. No coneixien el terreny que trepitjaven, eren forasters a casa seva. Aquesta situació va provocar un procés d'apropiació de la ciutat, més intens i actiu com més la ciutat estava faltada de tot, i va obligar els ciutadans colomencs a lluitar per obtenir-ho absolutament tot, des de l'asfalt del seu carrer fins a una escola, o un transport satisfactori, o una plaça...

El resultat va ser que van agafar consciència que eren ells els que havien de fer-se responsables de la transformació de la seva ciutat. I gràcies a la magnitud del moviment popular, la gent, com ha assenyalat l'estudiós Antoni Durà en un treball inèdit fet per a la Universitat de Barcelona, la gent es va anar sentint de Santa Coloma i va anar fent seva la ciutat.

Passats molts anys, és possible que encara hi hagi qui no acabi d'assumir plenament la seva catalanitat, però és gairebé impossible trobar algun veí que no se senti colomenc.

Una cultura que neix a peu de carrer

J.P.S. ■ Ignasi Riera va subratllar la importància que en el procés d'integració han tingut els ajuntaments democràtics. A l'hora de definir què enten per cultura, no va voler limitar-la a un conjunt de coneixements perquè, va dir, la cultura té un eix econòmic i un substrat material fet de carrers i de places: «Una plaça crea convivència i fa cultura. Gràcies a ella la gent es comunica, es coneix, fa poble.»

Riera explicava que la gran lliçó que ha fet de la seva estada llarga a Cornellà és que en el poble, en la cultura popular, conviuen memòries molt distintes. «Que això és així a Santa

Coloma», va dir, «en veïns tenir una percepció xocant quan per escriure el meu llibre sobre els barris metropolitanos vaig llegir d'una banda les memòries de Sagarra i els escrits de Josep Sol, que reflecteixen el món rural del poble antic, i de l'altra, les poesies de Màrius Sampere, com la que dedica al riu Besòs.»

Sebastià Serrano va abonar aquesta mateixa idea. Va comparar la cultura amb «un poliedre de moltíssimes cares». Creu que la diversitat que veiem a les ciutats metropolitanes és una característica mundial. A tot arreu hi ha caos, «però del caos en podem esperar qual- sevol cosa. És un element

positiu. És com si el món bullís i fes xup-xup, són unes condicions propenses a la creació».

Resumint: a Santa Coloma, segons els ponents, hi ha una cultura fortament marcada pel procés peculiar que ha donat consistència a la ciutat, una cultura que es manté dinàmica perquè la ciutat no s'ha acabat de fer; una cultura «a peu de carrer», fruit del trobament de la tradició catalana i les cultures procedents d'altres regions espanyoles, oberta a les influències que li arriben de l'àrea metropolitana i en contacte expectant amb les aportacions que podran fer els veïns d'altres ètnies, que comencen a arribar.

La seva catalanitat no està assegurada

J.P.S.

■ Xavier Bru de Sala va fer diana en la inquietud present a la sala: «¿No devem estar vivint una possible dissolució de la cultura catalana? ¿No estem vivint, en molts àmbits, una situació resistencial, davant d'una actitud si no hostil, sí impenetrable?» Hi ha qui creu que fets com la Fira d'Abril o la processó de Dijous Sant, més que fenòmens de mestissatge, són una juxtaposició o una mera coexistència de dues cultures, que s'ignoren.

El ponent va continuar preguntant: «¿És bo o no que això sigui així?» Per acabar afirmant que «a Catalunya el discurs de la convivència està ben assumit de fa anys, hem d'esperar que duri i hauriem d'anatemitzar qualsevol intent que pogués trencar la convivència.»

I va continuar assenyalant que a aquest discurs li hem afegit el de la multiculturalitat i, encara, un tercer discurs, que tots els ciutadans de Catalunya han de conèixer perfectament les dues llengües d'aquí, el català i el castellà. «Però més enllà d'aquests principis», va clamar, «no s'ha pensat en res més, no existeix cap planificació per dur a terme una integració, com si es tinguessin por de trencar les aigües tranquil·les del llac o oasi català, i això provoca angúnia.»

Mirant els companys de mesa i dirigint-se als assistents, va afegir: «No podem amagar que la situació objectiva de Catalunya és potencialment explosiva, un dels llocs d'Europa on el conflicte intercultural pot ser més greu.» Ignasi Riera i els altres ponents van encaixar el cop. Un d'ells va comentar que era com un obús que toca en la línia de flotació.

Falta un programa polític

Ignasi Riera va estar d'acord que falta un programa polític clar que dissenyi els passos que s'han de donar per aconseguir l'homogeneïtat cultural, i no només la cultural, sinó en tots els camps de la vida catalana. I va destacar el paper integrador que han jugat els ajuntaments democràtics. Com que estan molt a prop del poble han fet molt perquè els ciutadans se sentin formar part d'una mateixa comunitat. A Santa Coloma, per posar un exemple molt clar, tenim la festa major com l'expressió més col·lectiva de la ciutadania comuna a tots els colomencs.

Llorca va examplar el format obert per Bru de Sala i es va referir a la llengua: «La llengua catalana està patint dos processos que la posen en perill d'extinció, el de l'homogeneïtzació cultural, que comporta la progressiva imposició de la llengua anglesa (i al seu darrera, la cultura anglosaxona) i la pressió constant del castellà, en uns moments que en àrees com la nostra, la llengua catalana no està consolidada.»

SEGUROS FERNÁNDEZ

Especialistas en todo
tipo de seguros.

Av. Santa Coloma, 24, 1º, 2º
Tel. 385 42 12 - 386 35 57
Santa Coloma de Gramenet
(Barcelona)

LABORAL
Autónomos
Nóminas
Seg. Sociales
Jubilaciones
Invalidez

FINCAS
Contratos
Compras
Ventas
Arrendamientos
Hipotecas
Escrituras

SEGUROS
Hogar
Automóviles
Motos
Camiones
Vida
Comercios
Industrias
Asist. Sanitaria

FISCAL Y CONTABLE
Licencias Fiscales
Declaraciones renta
I.V.A.
E.O.S.
Contables
Aperturas

OMEC

ASESORES

SE HACEN DECLARACIONES DE RENTA

Francesc Moragas, 48, bajos
Tel. 466 11 34

08922 SANTA COLOMA DE GRA.
(Barcelona)

VENDA I LLOGUER DE LOCALS

Sant Silvestre, 31 • Tel. 466 01 48
08922 SANTA COLOMA DE GRAMENET
(Barcelona)

PREVENTIVA, S.A.

**COMPANYIA
D'ASSEGURANCES
I REASSEGURANCES**

**NECESSITA
PERSONAL PER
COBRIR UNA
PLAÇA DE
COMERCIAL**

C/ Francesc Layret, n. 144, ent. 3a
Tel. 384 56 63
08911 BADALONA

**CORREDORIA
D'ASSEGURANCES
COLEG. 8057**

Santa Madrona, 44-45
Apartat de Correus 145
Tel. 389 20 19 - Fax 384 59 31
08911 BADALONA

ASSEGURANCES
L'assegurança arriba a casa

E. CABALLERO i SOLBES
CORREDOR D'ASSEGURANCES

Plaça Pep Ventura, 5
Telèfon 387 08 08
08912 BADALONA

**Assessoria
Guifré
de J. CARRASCO**

Assegurances
Llar -
Vida -
Automòbil -
Plans jubilació -
Comerç -

c/. Guifré, 340
08912 BADALONA
Tel. 388 20 54

COSTA-SERRA, S.L.
CORREDORIA D'ASSEGURANCES

Alfons XII, 18 • 08912 BADALONA
Tel. 399 57 18 • Fax 399 98 16

ASSESSORAMENT PERSONALITZAT D'ASSEGURANCES

Assistència sanitària - Llar - Comunitats - Comerç -
Indústria - Automòbil - Vida - Jubilació - Pensions -
Transports - Accidents - Resp. civil - Caravanes -
Construcció - Ordinadors - Equips electrònics -
Vaixells

ANÀLISI EN PROFUNDITAT ■ La cultura a Santa Coloma, a debat

Hi va haver dos moments que el públic va manifestar el seu acord aplaudint: quan Ignasi Riera va preguntar què hi feien els polítics a la Fira d'Abril i els va qualificar de cretins si creien que els donaria vots; i quan Maria José Olivé va afirmar que havia anat cada dia a la fira i que hi havia après a ballar sevillanes. Només una vegada hi va haver mostres de desacord: quan una senyora, queixant-se del soroll de les instal·lacions, va dir que per ella els organitzadors ja se'n podien anar.

«Hem de fer prevaler les tradicions»

Gairebé tots els ponents del fòrum es van mostrar favorables al mestissatge cultural

JAUME P. SAYRACH
■ El públic, que havia seguit amb atenció els ponents, esperava el torn d'intervenir. La primera a demanar la paraula va ser una senyora, Rosa Vallverdú, que va preguntar per què, si com deien els ponents tot és cultura, hi ha qui despectivament fa distinció entre «la cultura i la cultureta».

La mesa va contestar que els que ho fan incorren en una estupidesa. O que, tal vegada, amaguen un complex d'inferioritat per no haver assumit bé el fet de la cultura catalana, que infravaloren. «Això sol passar —va dir Sebastià Serrano— quan darrera d'una cultura no hi ha un estat que la promoció i li dona presència.»

Anna Valls, que és economista, va reclamar per l'economia un bagatge cultural més elevat. «Dieu que la cultura ha d'integrar l'urbanisme, l'economia... Jo penso que sí, que això ha de ser així, però que abans s'hauria de començar perquè l'economia tingués més bagatge cultural. Ho dic pensant en el problema del treball dels joves: es proposen iniciatives com l'autoocupació, com si fossin la gran solució del problema del treball dels joves; això demostra que tenen una ignorància gran del que en podríem dir el món cultural juvenil. La solució els convertiria en petits empresaris autònoms, amb una forta precarització del treball, alhora que els lligaria a una vida estretament dependent del treball.»

Xocs culturals

Alfons Martínez va parlar del xoc que produeixen expressions culturals diferents de les que un està acostumat.

La processó de dijous sant és una manifestació força seguida. Foto: GRAMA.

mat. «Vaig ser dels que es van sentir molt frapats dijous sant —va explicar— quan vaig anar als oficis i em vaig trobar amb el pas de la Santíssima Virgen i el Sant Crist, ocupant un terç de l'església, amb una gran quantitat d'espelmes i de clavells. No em vaig poder estar de preguntar: qui ho ha portat? Era una cosa totalment diferent del que he vist sempre. Nosaltres teníem el via crucis i el vam suprimir per respecte a l'altra gent que no pensava com nosaltres. Et sembla envair per persones i cultures que et semblen diferents. Però després em vaig fer la reflexió que havia anat a celebrar la fe de Crist i que ell ens diu que tots som germans. Per tant, no em puc barallar

amb els altres, i menys amb una gent que ve a celebrar el mateix que jo.»

Va assegurar que fer aquesta reflexió és costós. «Acabo pensant si no seria millor que fos capaç de sortir al carrer i de cantar una saeta en català.»

La intervenció següent va incidir novament sobre la Fira. La pregunta, concisa com un dard, la va llançar David Saura: «Després de 25 anys, es pot dir que la Fira d'Abril és cultura catalana?»

Absència del català

Sebastià Serrano va contestar que no ho sap ben bé, que la coneix poc. «Si més no, és una manifestació cultural que té lloc a Catalunya i que dona sentit a una part de la gent que viu

aquí.» Bru de Sala va afirmar que «hauria de formar-ne part, però el que impedeix que sigui copsada així és l'absència gairebé absoluta de la llengua catalana.» «És cultura de Catalunya però no és tan clar que sigui catalana. Però acabarà sent-ho.»

Vicenç Llorca creu que és més catalana del que sembla, encara que dubta que hagi assolit el model idoni i opina que ha de trobar uns signes d'identitat que en facin un veritable producte de mestissatge real, mesclant la dansa del sud i el sentit de trobada dels aplecs catalans, a més d'incorporar la llengua catalana.

Hi va haver més intervencions del públic. Maria José Olivé va manifestar el

seu entusiasme per la fira. Hi ha anat quasi cada vespre i hi ha portat amics seus de Barcelona. Es va mostrar encantada amb l'alegria de la dansa andalusa i va dir que estava contenta perquè ha après a ballar sevillanes.

El vessant social

Eugení Gómez va destacar com a element positiu de la fira que és molt participativa: «La gent pot entrar a les casetes i passar-hi una estona. No s'hauria d'oblidar mai el vessant social de la cultura, que és un dels trets que més es donen en les activitats col·lectives.» L'acte es va cloure com havia començat: amb unes paraules de Manel Galgo, president del Centre Excursionista Puigcastellar.

«Més protagonisme cultural»

FÒRUM GRAMA

El polític i intel·lectual Ignasi Riera va dir que cultura és tot allò que no fa la naturalesa sinó que és producte dels humans. Aquesta, de fet, és una definició molt àmplia.

El sociolinguista i professor de la Universitat de Barcelona Sebastià Serrano afegia que cultura és el que ens fa lliures.

Sota aquesta perspectiva, ciutats com Santa Coloma de Gramenet, on els ciutadans i ciutadanes que hi habiten i hi treballen cada dia han hagut de batallar molt per reeixir en un futur i un present difícils, són, en termes de cultura, molt riques.

Quan es parla de cultura metropolitana es pensa bastant en aquesta idea.

Però això ens pot dur a l'equívoc de considerar molt culte un poble, pel simple fet que ha patit molt o perquè ha lluitat molt, possem per cas, per la seva independència.

Es fan aquests comentaris, tot i que es pot donar el cas que les comunitats que haurien hagut de passar per aquestes proves podrien tenir un nivell elevat d'analfabetisme i, en general, poca formació cultural.

No sempre la riquesa de vida humana va acompanyada d'un alt nivell cultural, entesa la cultura en el seu sentit estricte, com quan parlem de cultura referint-nos als coneixements que s'adquireixen reflexionant i estudiant, i que fan que la persona sigui més sàvia.

A nosaltres ens sembla que el nivell cultural de Santa Coloma en el sentit restringit no és gaire alt.

Es llegeix poc. No afloren grans inquietuds.

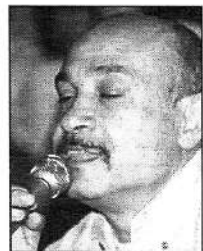
No tenim una florida de personalitats notables en el camp del pensament, de les lletres, de les arts. Amb prou feines hi ha plataformes de debat. Els equipaments culturals són escassos... Si s'hi vol posar remei, cal reconèixer-ho.

Tampoc la societat globalment fa prou per la millora de la qualitat de l'ensenyament —tot i la llarga tradició que hi ha en els agents responsables directes, ni s'estimula els ciutadans perquè aprenguin i llegeixin.

També respecte al camp de la catalanitat o de l'homogeneïtzació de la cultura queden moltes activitats per promoure; en definitiva, moltes coses per fer. S'accepta la coexistència de les cultures presents. Però no s'incentiva la mútua aproximació, i es fa prou perquè la llengua catalana arribi a tots els ciutadans i ciutadanes de Santa Coloma.

Tenim el més important, que és la convivència entre les persones que habiten i treballen a Santa Coloma, però en canvi ens falta avançar en l'aprofundiment de la cultura a la nostra ciutat.

«No es pot oblidar la relació cultura-societat»

J.P.S.
■ Eugeni Gómez, treballador de l'empresa ferroviària Renfe, va explicar que era fill d'emigrants i va recordar al públic que ell mateix havia emigrat. Eugeni Gómez va manifestar el seu acord amb el caràcter multifacètic de la cultura, però va voler

remarcar la importància que per a la cultura catalana té la llengua.

Sobre les tradicions va defensar que «formen part de la cultura, però la cultura abraça molt més». I va afegir que «manifestacions que avui semblen foranes amb el temps acaben incorporant-se a la tradició». «El que he trobat a faltar en l'exposició és una referència explícita al paper social de la cultura. Sota aquest punt de vista, no tinc res a dir en contra de la Fira d'Abril a Catalunya, un lloc on la gent participa i es barreja.»

En canvi, Eugeni Gómez va tenir paraules dures contra la processó.

«No és problema dels que vénen de fora»

J.P.S.
■ Montserrat Olivé, coincidint en part amb la intervenció d'Alfons Martínez, va dir que no creia que ens haguéssim de sentir amenaçats per altres expressions culturals amb les quals haguem de conviure.

«Si els d'aquí no haguéssim suprimit les nostres tradicions, com el via crucis, encara hi seria; el problema és nostre, no dels que van venir de fora.»

«Si fem valdre les nostres tradicions en els llocs on treballem, en el poble, on sigui, si les vivim, es mantindran i llavors, en contacte amb les noves que puguin venir, es produirà un mestissatge enriquidor, fruit del diàleg entre les dues cultures.»

«Si en canvi ens apalancem i esperem que la planificació les protegeixi i resolgui el problema, no té sentit.»

Dins del conjunt som una peça més, que ha de funcionar.»

«Ens manipulen el nostre pensament?»

J.P.S.
■ Ramon Jordan Giménez forma part de la junta directiva del Centre Excursionista Puigcastellar, organitzador del debat sobre la cultura metropolitana catalana, que va comptar amb la participació dels intel·lectuals Ignasi Riera i Xavier Bru de Sala, el lin-

guista Sebastià Serrano i el poeta colomenc Vicenç Llorca.

En la seva intervenció va manifestar-se preocupat per la possibilitat que els polítics manipulin la cultura.

«En l'etapa prèvia a les eleccions es respirava un clima enarriat, tot eren picabaralles, tacs i insults en relació amb Catalunya, la llengua, etc.»

«Ara, perquè els polítics ja no es barallen ni discuteixen, vas pel carrer i trobes una pau i una tranquil·litat que et porten a preguntar-te si els polítics manipulen el nostre pensament i fins i tot el carrer.»

**YA NO TIENE QUE AJUSTARSE
EL CINTURON
PARA CONDUCIR UN VOLVO.**

**NUEVO VOLVO SERIE 400 1.6 i
2.400.000 PTAS.**

I.V.A. Impuesto de matriculación 7% y transporte incluidos.

VOLVO

Respuesta segura

CONCESIONARIO OFICIAL:

AUTOCAT, S.L.

Grup

ABIERTO SÁBADOS TODO EL DÍA

Exposición, Venta y Servicio Postventa:

Baldomer Solà, 84-90.

Tel.: 460 25 98 - 460 27 22

BADALONA

Exposición, Venta y Servicio Postventa:

Ctra. Nacional II, km 645

Tel.: 757 49 37 - 757 50 44

MATARÓ

PREPARA EL TEU FUTUR

CURSOS

- INFORMÀTICA
- PROGRAMACIÓ
- COMPTABILITAT INFORMATITZADA
- GESTIÓ ADM. INFORMATITZADA
- MECANOGRÀFIA PER ORDINADOR

MATRÍCULA OBERTA DE CURSOS INTENSIVS
D'ESTIU JULIOL I SETEMBRE

CARACTERÍSTIQUES

- GRUPS REDUÏTS
- UN PROFESSOR PER A CADA GRUP
- DE DILLUNS A DIVENDRES I DISSABTES
- HORARIS: MATINS, TARDES I NITS

INFORMÀTICA I GESTIÓ

CARNET
JOVE
Aquí, sí.

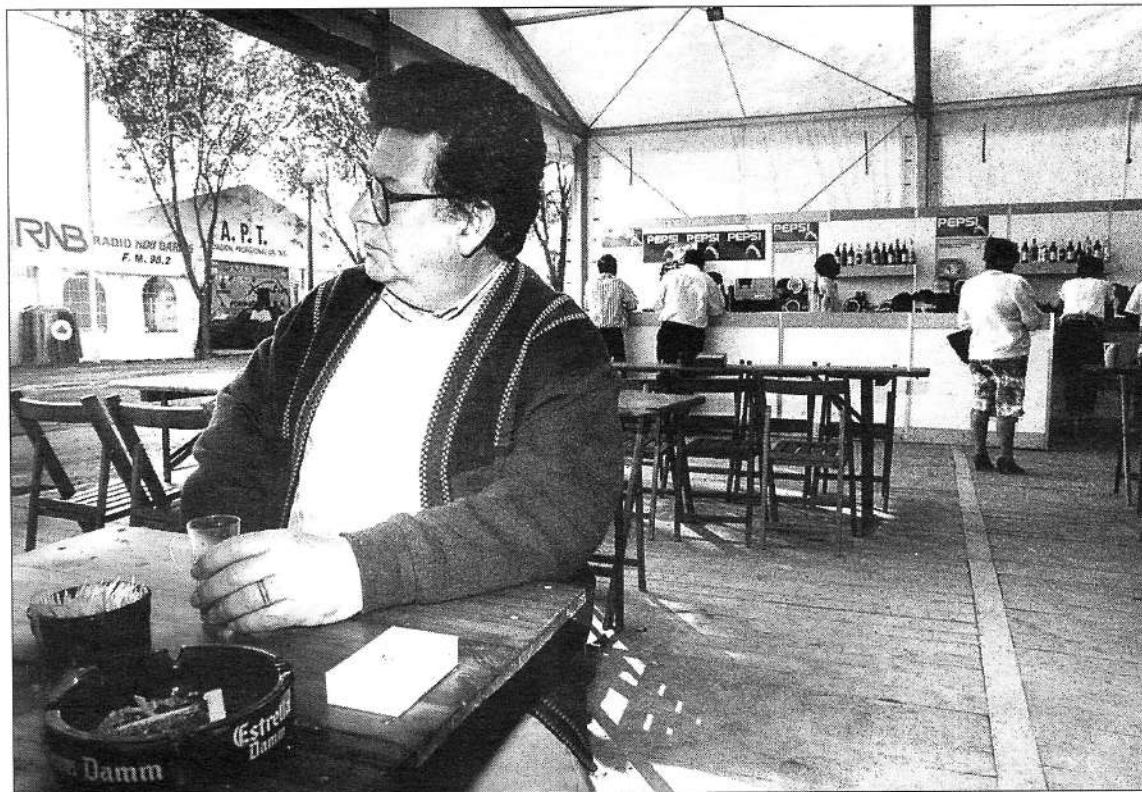

videocument

Av. Generalitat, 5 • SANTA COLOMA DE GRAMENET

tel. 385 64 11

ANÀLISI EN PROFUNDITAT ■ La cultura de Santa Coloma, a debat

El sindicalista Josep Lluís López Bulla considera que cal reconèixer el valor dels que viuen a Catalunya i continuen sentint-se andalusos. Foto: GRAMA.

La Fira d'Abril es consolida com la macrofesta festivocultural i lúdica que més gent arrossega a Catalunya. El fenomen, que és també una afirmació de la identitat andalusa, costa d'analitzar per tots aquells que —essent catalans o andalusos d'origen, però arrelats a Catalunya— temem que algú pogués manipular aquestes expressions d'enyorrança en detriment de la convivència. Diverses personalitats fan la seva particular aportació en aquest text.

Festa, fenomen, filó, futur

Un historiador, una filòsofa, un escriptor, un sindicalista i un bisbe opinen sobre la Fira d'Abril

EUGENI MADUEÑO
■ Convivència, identitat... Per reflexionar sobre aquestes qüestions em vaig portar al Real de la Fira algunes persones destacades de la «intelligentsia» catalana.

Un dels entrevistats va ser en Joan B. Culla, historiador i president de la Fundació Acta —tinguda pel laboratori ideològic de Convergència—. Considera que la Fira és una manifestació cultural catalana «normal», i que com a tal hauria de relacionar-se amb la Conselleria de Cultura de la Generalitat. «Si és català el que viu i treballa a Catalunya, hem de deduir que les sevillanes que fan, canten i ballen els que viuen a Catalunya també són cultura catalana.»

Davant d'un plat de pernil i d'uns gots de *fino*, l'escriptor Baltasar Porcel ens va confessar que si la fira aixequés el nivell, si a més de ballar i beure, aquí tinguessin cabuda altres manifestacions culturals, científiques i de recerca, l'actitud dels catalans seria diferent, es veuria els andalusos en condicions d'igualtat. «Els andalusos han de donar un pas cap amunt; incidir en les superestructures culturals de l'Estat, com fan els catalans. I els catalans cap a baix, allunyar-se una mica de les superestructures i descobrir els valors de la convivència i la participació.»

Josep Lluís López Bulla, que ha dirigit CCOO una vintena d'anys, va néixer a

Santa Fe, a la Vega granadina. No li agrada la paraula *immigrant*: «Si jo fos català i hagués emigrat a Mèxic, aquí valorarien molt positivament que em continués sentint català i no mexicà.» «Perquè no reconèixer el valor dels que viuen a Catalunya continuen sentint-se andalusos?» Tampoc li agrada la paraula *integració*. Prefereix parlar de metamorfosi: «Ni integrar-te, ni desprendre't del que has estat.» I afirma que l'èxit massiu que cada any té la Fira és una reacció col·lectiva davant de la interdependència econòmica i l'uniformisme cultural en què obligadament vivim. López, melòman reconegut, diu que les elits culturals

sovint menystenen les realitats sociològiques que no entenen, especialment les que s'associen al vulgarisme i el populisme. «La Cultura amb majúscula va menysprear sempre el costumisme popular, oblidant que Mozart va escriure òperes perquè en disfrutessin els pobres, les putes i els pidolaires. I a Dante el recitaven a les tavernes!»

A la filòsofa i catedràtica d'ètica Victòria Camps, la Fira li va semblar un gueto social (les instal·lacions provisionals i inadequades) i cultural (que no es faci en igualtat de condicions amb altres expressions culturals de Catalunya). Va coincidir amb Porcel que la Generalitat té encara por de re-

lacionar-se amb altres cultures, perquè és conscient de la debilitat de la pròpia, i dedueix que els catalans han de perdre «sardanisme» i els andalusos «flamenquisme» i autoreconèixer-se en aquest espai comú de convivència que es dona a Catalunya. «En aquesta convivència, que ha de ser mestissa, barrejada i plural, poso les meves esperances de futur. No crec en la tolerància, perquè tolerar és assumir una situació de poder respecte a un altre, sinó en la convivència. Si al si de milers de famílies formades per cònjuges de Catalunya i de fora és possible la convivència, per què no hauria de passar el mateix a tot el país?»

LES FRASES

JOSEP L. LÓPEZ BULLA
(Sindicalista)

«Si fos català i hagués emigrat a Mèxic, aquí valorarien molt positivament que em continués sentint català i no mexicà»

■
«Per què no reconèixer el valor dels que viuen a Catalunya continuen sentint-se andalusos?»

■
«La Cultura amb majúscula va menysprear sempre el costumisme popular, oblidant que Mozart va escriure òperes perquè en disfrutessin els pobres, les putes i els pidolaires»

■■■
BALTASAR PORCEL
(Escriptor)

«Els andalusos han de donar un pas cap amunt: incidir en les superestructures culturals de l'Estat, com fan els catalans»

■
«Els catalans han d'allunyar-se una mica de les superestructures i descobrir els valors de la convivència i la participació»

■■■
VICTÒRIA CAMPS
(Filòsofa)

«En la convivència, que ha de ser mestissa, barrejada i plural, poso les meves esperances de futur»

■
«No crec en la tolerància, perquè tolerar és assumir una situació de poder respecte a un altre, sinó en la convivència. Si al si de milers de famílies formades per cònjuges de Catalunya i de fora és possible la convivència, per què no hauria de passar el mateix a tot el país?»

■■■
JOAN CARRERA
(Bisbe)

«L'Església catalana va enviar als seus millors sacerdots als barris en formació durant els anys de l'allau immigratòria»

■
«Davant de les veus que propugnaven l'assimilació o la integració dels immigrants, vam defensar la 'integració interactiva', que vol dir donar la nostra cultura, però també rebre i respectar la dels qui arribaven»

■■■
JOAN B. CULLA
(Historiador)

«Si és català el que viu i treballa a Catalunya, hem de deduir que les sevillanes que fan, canten i ballen els que viuen a Catalunya també són cultura catalana»

La revifalla de la religiositat popular andalusa

E.M.
■ D'integració vam parlar-ne també amb el bisbe Joan Carrera, que abans de capellà ras a Llefià, i encara ara continua vivint i fent missa a Bufalà, a Badalona. «L'Església catalana va enviar els seus millors sacerdots als barris en formació durant els anys de l'allau immigratòria.» «Davant de les veus que propugnaven l'assimilació o la integració dels immigrants, aquells capellans vam defensar la 'integració interactiva', que vol dir donar la nostra cultura, però

també rebre i respectar la dels qui arribaven.»

L'actitud de respecte és vigent encara ara, que el bisbat ha de fer front a l'allau de sol·licituds d'*hermandades*, confraries i altres associacions que volen ser reconegudes. La revitalització de la religiositat popular andalusa a Catalunya és paral·lela a la que es viu en el camp civil, i sovint crea conflictes amb les comunitats de les parròquies, formades —almenys a Santa Coloma—, per més andalusos d'origen que no pas per catalans. Es va viure a

la parròquia major per Setmana Santa, especialment quan els passos de la Colònia Egabrense entraren a l'església com ho feia Franco, als compassos de l'himne nacional (espanyol, per suposat), i a més d'un català de Còrdova se li va remoure quelcom de profund.

Molta gent sap —i tem— que la Fira és també moltes altres coses a més de les esmentades. És, per exemple, un negoci privat muntat sota una coartada pública, els beneficiaris del qual s'aprofiten de la competència entre partits i institucions

per fer créixer un negoci que derivarà cap a una mena de fira de mostres de productes regionals amenitzada per sevillanes. Un negoci que, per tot això, es fa de manera opaca i al marge de les disposicions de la llei de comerç. La Fira és també una eina de mobilització massiva i d'agitació de sentiments, per això molts temen que en el futur pugui ser manipulada irresponsablement (i no costa gens imaginar-se a què em refereixo: la campanya anticalatana del PP és recent) fins a convertir-se en un instrument de tipus

lerrouxista que trenqui el millor actiu: la convivència. La clarificació comptable, el control democràtic de la gestió —si aquesta es fa mitjançant diners públics— i la normalització de les relacions com qualsevol altra organització cultural amb les institucions públiques són les mínimes condicions que els ajuntaments i els polítics que perden el cul per sortir a la foto haurien d'exigir abans de cedir terrenys (públics: és a dir, de tots) o fer propostes irresponsables sobre la ubicació definitiva i el futur de la Fira.

Posa't en mans d'un professional

Sicart

PERRUQUERIA

Carrer del Pedró, 28
Telèfon 385 72 55
Sta. Coloma de Gramenet
08921 (Barcelona)

**Merche
&
Fina**

*Perruqueria
Estètica Facial i Corporal*

Irlanda, 108-114, entl. 4a
Telèfon 386 81 85
08923 Santa Coloma de Gramenet

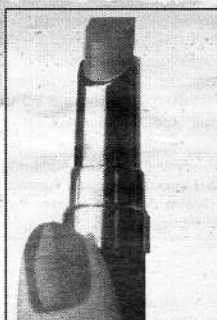
**New
Elegance**
CENTRE UNISEX

- PERRUQUERIA UNISEX
- CABINA D'ESTÈTICA
- SOLÀRIUM
- MASSATGES

**Obert tota la setmana
inclosos dissabtes a la tarda.
No tanquem al migdia**

C/ Anselm Clavé, 12
Tel. 464 30 82
08915 BADALONA

24164/0083ED

**Styl
bell**

**INSTITUT DE BELLESA
HOME - DONA**

*Tot en el tractament corporal
i facial*

Av. Sta. Coloma, 89
Tel. 386 90 79
SANTA COLOMA DE
GRAMANET

26064/00807E

SERGI

**PERRUQUER
UNISEX**

PRIM, 174
Entresol
Tel. 384 06 22
BADALONA

23998/00819C

PERRUQUERIA

TONI CASAS

**DONA - HOME
SALÓ DE BELLESA
I TRACTAMENTS
CAPIL·LARS**

Francesc Laiet, 138, entl.
Tel. 389 28 71
08911 - BADALONA

32054/00805D

B

**Gilbonet
PERRUQUERIA**

Membre d'haute Coiffeure Française

**SI ET POSES EN MANS DE
Gilbonet**

ET SENTIRÀS ATRACTIVA, DIFERENT,
VIVA I ABSOLUTAMENT
IRRESISTIBLE

☎ 384 13 96
☎ 389 30 54
☎ 389 52 71

**W
EUS**

PERRUQUERIA

HOME * DONA

ALFONS XII, 23A • BADALONA
TEL. 398 08 71

Reactivació cultural

Quan posem l'atenció en la cultura no podem oblidar el pla estratègic, que diu en el seu preàmbul: «Volem una ciutat que miri la persona com el primer bé social, que empi tots els esforços per aconseguir el nivell més alt de desenvolupament personal.» Fixant-se en el nivell cultural de Santa Coloma, constata que «és molt baix i que la taxa d'analfabetisme, entre els adults, és encara massa alta».

Quan el pla triava com a objectiu estratègic prioritari fer de Santa Coloma una ciutat residencial, es col·locava en les antípodes de les ciutats dormitori, en les quals els ciutadans són tractats només com a generadors de feina, i se'ls acull en la conurbació sense donar-los gairebé cap altra oportunitat que reparar les seves forces. El pla estratègic recollia l'aspiració d'un ampli sector de col·locats que aspiraven a tenir una ciutat còmoda, bonica, ben equipada, oberta... i culta.

Per això afegia que cal, per tant, una dedicació intensa a la cultura i a l'ensenyament, perquè «el saber converteix l'home en un ésser lliure».

El discurs del pla estratègic s'inscriu «en la línia ideològica de la 'Nova Esquerra Urbana'». Es té el convenciment que «de la plenitud de la vida dels individus i de les entitats ciutadanes en derivarà la vitalitat de la ciutat». Darrera d'aquest pensament hi ha la consciència que Santa Coloma, que és una ciutat econòmicament pobre, és rica amb gent i que, tenint en compte l'elevat índex juvenil, és rica en futur. És necessari que els polítics i els responsables socials es convincin de les enormes possibilitats de la cultura. I que per fer-la créixer no cal grans quantitats de diner. Els diners es necessiten per dotar la ciutat d'equipaments, és cert. Però després hi ha una llarga tasca que és més una qüestió de convenciment i d'educació que no pas de grans inver-

sions. El problema és que aquesta feina, que va adreçada a les persones i a les entitats, no és de fruits immediatistes, ni aparentsos, ni són, electoralment, agraïts. Ni es poden controlar.

Les institucions, segurament per falta d'una fe prou vigorosa en la cultura i perquè prefereixen l'anomenada cultura d'aparador, no hi han dedicat ni el temps ni els esforços necessaris. Tampoc la societat civil ha fet una decidida opció per superar el treball petit i tancat, per promoure, més aviat, un treball profund, pensant en el demà. Quan les entitats es reuneixen i parlen de cultura, de seguida es preocupen per programes d'actuacions, però caldria que prèviament s'obris una reflexió densa i profunda, per escodrinyar el valor veritable de la cultura i els camins per arribar-hi. Santa Coloma ha d'excel·lir entre les altres ciutats per ser una ciutat plena de vitalitat en l'ordre cultural.

Propietaris reals i propietaris morals

El concepte de propietat privada està àmpliament reconegut com un dret a la societat occidental. Els escriptors posen per davant del dret individual el de la col·lectivitat. La seva filosofia vital xoca frontalment amb la cosmovisió de la societat occidental. Van contrarcorrent.

Els seus plantejaments són, en part, comprensibles. Molts propietaris tenen edificis tancats de fa anys, que no els serveixen, i que els tenen abandonats fins ser declarats en estat ruïnós. Paral·lelament, moltes persones,

especialment els joves, no tenen possibilitats d'accedir a un habitatge. És lògic, doncs, que, des del seu punt de vista, sigui legítim ocupar espais que estan buits, especialment quan el seu objectiu va més enllà, en moltes ocasions, de tenir simplement un habitatge. Molts okupes aprofiten l'ocupació per convertir els espais que alliberen en centres de caire social. Es converteixen en propietaris morals.

Ara bé, el seu dret a poder accedir a un habitatge digne, a poder donar sortida a les seves pretensions socials

o recreatives no pot conculcar el dret dels altres, els propietaris, a tenir allò que els pertany, perquè han pagat per tenir-ho perquè sigui seu.

Passar per sobre d'aquest dret, amb l'excusa que l'espai que s'ocupa està buit, podria acabar convertint la societat en una jungla. Un cop presos els espais buits es podria prendre als seus legítims propietaris tot allò que es pensés que malgrat estar ocupat es considera mal usat o infrutilitzat i això acabaria degenerant en una espiral que ens conduiria a l'anarquia.

GRAMA

Edita: Hermes Comunicacions, S.A. **Director:** Jaume P. Sayrach. **Director Executiu:** Andreu Mas. **Redacció executiva:** El Punt del Barcelonès Nord. **Forum Grama:** Maria Josep Olivé, Eugeni Madueño, Fernando Montenegro, Carme Molina, Xavier Luis, Xavier Guerra, Joaquim J. Pérez, Rodolfo del Hoyo, Alba Gómez, Josep Lluís Sánchez, Anna Valls i Margarida Montero.

E L D A U

Català, emigrat a Ronda

DAVID BARRERA LINARES

Sóc un català que ha emigrat a Andalusia per qüestions de feina, a Ronda, des de fa cinc mesos. El clima de la regió muntanyenca no té res a envejar al dels Pirineus. Dos mesos de diluvi i de fred van ser prou perquè em canviessin la imatge de l'Andalusia de la samarreta imperi i el barret de palla. L'hospitalitat andalusina, però, acaba trencant el gel, sobretot després d'anomenar Santa Coloma. De mica en mica, vaig anar eliminant les esses i vaig anar suavitzant les fotes, fins al punt que, amb una bona tapa i una cervesa, podia passar desapercebut si no és que

m'engrescava defensant el Barça. Deia que era de Santa Coloma i ja estava convidat. D'aquesta manera, un home de Sants de tota la vida es va convertir en fill adoptiu de Santa Coloma de Gramenet. Per a un català a Andalusia, en època de pactes, tota ajuda és necessària. De res servirà que us arruïneu convidant tothom, la fama que els catalans tenim de garrepes seguirà perseguint-nos. Altres cops fas el ridícul, com el dia que en un bar vaig descobrir que la mançanilla és un vi blanc, a més de ser el nom d'una infusió. Ja deia jo que la taverna de Lillas Pastias de

l'òpera Carmen era una mica avorrida amb les seves majas i toreros ballant, amb la tassa de camamilla a la mà, penjant-hi el filet del sobre! Si voleu un consell, quan us referiu a un operari de la construcció no li digueu «paleta». A Andalusia els paletos són la gent de poble (agafat el terme no en sentit literal). Als albanilles no els agrada gens. Amb l'arribada de la Setmana Santa. La gent d'Andalusia no se'n va a esquiar com fem nosaltres, ells treuen els trons al carrer, en processons inabarcables.

(David Barrera Linares és tècnic sociocultural i viu a Ronda —Màlaga—)

L A T I R A

L A B Ò S T I A

Aclariment històric

ROSA GARRIGÓS

És un error dir —com fins i tot s'ha escrit— que, després de trenta-cinc anys de no tenir-ne, Santa Coloma ha recuperat la processó de Setmana Santa. Segons testimonis vius —que hi van ser presents— la darrera vegada que la processó va sortir de la parròquia i va recórrer els carrers de la nostra ciutat va ser l'any 1931. Després es va suprimir per causa de la difícil convivència política que es respirava en aquell temps. Cal també tenir clar que aquesta processó no es feia

«La darrera vegada que la processó va sortir de la parròquia i va recórrer els carrers de la nostra ciutat va ser l'any 1931. Després es va suprimir per motius polítics.»

mai en Dijous Sant, sinó el Diumenge de Rams. Finalment, cal recordar que només hi anaven dues imatges: la marededéu dels Dolors i una creu, amb els atributs de la passió. A més —i en això consistia la seva originalitat— hi anaven diverses persones del poble que vestien a imitació de personatges que surten a l'Evangeli: Jesús i els Apòstols, la samaritana,

la Magdalena, etc. Així mateix hi desfilaven els armats i el consell romà. Tot això es pot trobar consultant els llibres *Festes i tradicions*, de Joan Pairo, promogut per l'Associació Edicions Teresa Quintana, i *Història de Santa Coloma de Gramenet del segle XIX*, de Joan Vilaseca, editat per l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet. Diu el doctor Vilaseca que «era molt popular i venia gent de fora per veure-la» i que «la gent del poble hi participava fent grans preparatius». Per tant, la processó que s'ha fet aquest any no és una recuperació de l'antiga, sinó una nova implantació.

(Rosa Garrigós i cinc colomencs més que estimen la història.)

L A C A P S A

Arquitectura equivocada

XAVIER GUERRA

Que la Rambla de Sant Sebastià sigui finalment un carrer-rambla és una bona notícia. Podia esdevenir un indret peculiar. La realitat que vaig trobar era ben diferent. La vaig recórrer fins a descobrir que em molestava: els edificis nous. Tenen façanes mancades dels valors compositoris moderns i que tenen una voluntat representativa de l'estatus social que s'espera que tinguin els nousvinguts a la rambla. Els nous habitatges han de trobar el seu propi diàleg amb les construccions que els envolten, han de permetre articular el vell teixit urbà de les autoconstruccions o dels fruits de l'especulació. Els hem de tractar com a objectes nous, amb un nou vocabulari estètic, que ha de configurar un nou paisatge arquitectònic. En aquests nous edificis de la rambla les motlures que acompanyen les finestres, per exemple, o les balconeres, les finestres circulars, els elements clàssics que decoren les plantes baixes, la manera d'utilitzar l'obra vista i altres afegits del tot innecessaris semblen respondre a una arquitectura pensada per vendre una imatge, però que no està gens preocupada per tenir un valor formal per ella mateixa i ha caigut en un eclecticisme evident, superficial. De fet, molts dels vells edificis de la rambla hauran de ser reemplaçats. Seria una bona ocasió per aconseguir que s'adiguessin a les formes arquitectòniques de la nova modernitat. Una ocasió que s'hauria d'aprofitar.

(Xavier Guerra és estudiant d'arquitectura i viu al Centre.)

EL MIRADOR

Empreses de treball temporal

ISABEL FERNÁNDEZ

I els drets dels treballadors? Totes les estadístiques confirmen que en els darrers mesos la taxa d'atur experimental ha caigut una mica però, al cap i a la fi, hi ha més gent que treballa. És una bona notícia però examinant-ho amb termes relatius i de manera exhaustiva, cal preguntar: el motiu i la manera com s'està produint l'augment de la gent ocupada? És en aquest moment quan entren en escena les empreses de treball temporal (ETT), un instrument que ja s'utilitzava abans de la seva legalització —l'any 1994— i que ha vingut a configurar-se com un mecanisme més de flexibilització, impositat a la reforma del mercat de treball.

L'actuació d'aquestes empreses ha tingut un creixement exponencial en els deu darrers anys i respon a l'aplicació de les noves modalitats de contractació temporal, que preveu la reforma. Alguns analistes confirmen que les empreses de treball temporal garanteixen a les empreses que hi recorren una mà d'obra adequada al corresponent lloc de treball. Això es fa des de la primera hora de servei i a més, amb la mesura s'assegura la immediata incorporació del treballador requerit. En un primer moment, tot això sembla fantàstic... augment de la productivitat —gràcies a la reducció

dels costos fixos—, adequació de la qualificació del treballador a les necessitats demandades per les empreses, estalvi de l'empresa usuària en el temps i els costos de la recerca, selecció i formació del personal eventual que necessita. Així com una major flexibilitat i mobilitat funcional i geogràfica i altres avantatges del mateix caire.

La realitat, però, és una altra ben diferent. El mal funcionament i l'abús que es fa de les empreses de treball temporal per un col·lectiu d'empresaris ha contribuït a precaritzar més les condicions de treball i del mateix treballador. L'abús arriba fins a recórrer a les empreses de treball temporal en casos que no es contemplen com a contractació temporal de cap de les maneres —on les ETT no poden operar però on ho fan.

Aquestes circumstàncies fan que assistir a un marc laboral en el qual es generalitza la substitució de llocs de treball fixos i indefinits per contractes de caire cada vegada més temporals. I, en aquesta situació, només hi ha un perjudicat: el treballador.

El treballador és la persona que veu com es debiliten tots els mecanismes de defensa que tenia: la pèrdua de poder sindical, en fer-se el contracte de treball

amb la ETT de manera individual; l'incompliment d'aquestes empreses de l'obligació de fer la formació continuada i adequada dels treballadors que cedeix a les empreses, la manca d'informació als treballadors sobre les seves condicions de treball i el conveni col·lectiu que se'ls pot aplicar i el que realment s'utilitza, un salari menor al que els correspondria per la categoria professional, i moltes coses més que sempre afavoreixen els mateixos.

La taxa d'atur ha caigut en els darrers mesos. Aquesta dada és certa. Està comprovada. Però, el cost que hem de pagar és l'extensió generalitzada de la contractació temporal com la font bàsica de l'actual contractació laboral. En resum, un abús i una inadequada aplicació de figures de flexibilització que han contribuït a paralitzar les condicions de treball i a endarrerir molts dels drets dels treballadors. Uns drets aconseguits amb molts esforços i amb anys de lluita i de perseverança dels mateixos treballadors. El mercat del treball s'ha de flexibilitzar, és una premissa bàsica, però no recórrer a un mal ús dels mecanismes de la flexibilització.

(Isabel Fernández Labella estudia econòmiques a la Universitat de Barcelona i viu al Centre.)

LA FINESTRA

«Un gramet d'amor i altres relats»

RUT SOLÉS I GARGALLO

El Sant Jordi d'enguany ens ha regalat dues novetats destacades: el llibre commemoratiu dels 50 anys del CEP (Centre Excursionista Puig Castellar), *Memòria d'un recorregut*, i el recull de contes *Un gramet d'amor a Santa Coloma i altres relats*. Potser aquest darrer ha passat una mica desapercebut per a molts dels lectors de Grama. Per això escric aquestes ratlles. Es tracta d'un llibre que recull 14 relats de joves escriptors de Santa Coloma i d'altres llocs, amb el referent comú de la nostra ciutat, que va néixer de la col·laboració de l'AJELC (Associació de Joves Escriptors en Llengua Catalana) i l'Ajuntament de Santa Coloma, arran del XV Congrés d'aquesta associació celebrat l'any passat a la nostra ciutat. Hi ha contes per a tots els gustos. En faig una llista amb un brevíssim co-

mentari per anar fent boca: *Un gramet d'amor*, de Manel Alonso, gènere epistolar amb pinzellades de desamor; *Jungla*, d'Albert Calls i Xart, una inquietant història de suspens simbòlic; *Temps moderns*, de Joan Cardona i Romanos, il·l·lusió, desencant i optimisme irònic; *La Colometa*, de Raquel Galdón, breu però frapant història amara de senzillesa; *Llenties fredes i amén*, d'Emili Gil i Pedrono, la fantàstica ruptura de la monotonia més absurda; *Metro-línia 1*, de Rodolfo del Hoyo Alfaro, crònica febril d'un home del carrer; *Cinema*, cigarreta i passejada, de José Luis Lozano, desamor amb breus tocs d'ironia, descripció familiar i recolliment; *Records emmarcats*, d'Àfrica Moreno, l'eterna història dels amants que no es retroben. Fa pensar una estona. *El maleit poeta maleit*, de Martí Rosselló, el teatre de

la vida emmirallat i engrandit en la poesia; *Retorn a Santa Coloma de Gramenet*, de Natàlia Solà Aranda, evocació nostàlgica amb trets contraclassistes; *La congregació*, de Silvia Tarrago, radiografia d'una secta; *Can Genís Roig*, de Jordi Valls i Pozo, gran història que ens retorna a la Santa Coloma profunda de fa uns anys; *Hem trobat a Cris a Santa Coloma*, de Jordi Varela, el desencant del retrobament en un concert de rock; i *Santa Coloma ciutat jardí*, de Manel Zabala, enginyosa cienciificació amb tocs de sana ironia i realisme.

Aquest llibre el recomano a lectors i a no lectors de totes les edats, races i condicions. És un llibre que, en definitiva, a més d'omplir els prestatges, cal que es llegeixi.

(Rut Solés i Gargallo és escriptora i viu al Centre.)

EN HOMENATGE

Gramepark i contractistes: una guerra oberta?

ANTONI ANTONIJOAN

No, no hi ha cap guerra, sinó un diàleg obert, encara que amb posicions diferents. El que passa és que no s'està acostumat que els contractistes es manifestin com a col·lectiu davant les actuacions d'una empresa municipal. Els fets. El 12 de desembre hi va haver una primera trobada dels contractistes amb els representants municipals. Els contractistes estan inquiets per l'anunci de l'Ajuntament de la construcció d'habitatge públic. El nou perí del Singuerlin apareix tacat de solars, on es preveu fer els habitatges. Els contractistes demanen participar-hi com a

promotors privats. El 17 d'abril arriba la resposta: «L'habitatge públic l'ha de fer l'Administració.» Sis dies després, els contractistes es tornen a trobar i posen en comú les seves preocupacions. Volen pendre part en la promoció de pisos de preu taxat, que és un bon negoci sempre que puguin aconseguir els solars al mateix preu que Gramepark.

La diferència real està en el valor del sòl, ja que l'Administració, en els terrenys qualificats d'habitatge públic, pot expropiar, juga amb avantatge. Personalment, confesso que no convé que existeixin empreses municipals. Per di-

verses raons: les funcions que fan es poden dur a terme des d'altres àmbits municipals; no tenen la mateixa capacitat de gestió que l'empresa privada; incideixen en terrenys en què no respecten el principi de subsidiarietat i entren en competència deslleial, desestabilitzant el mercat; creen déficits que carreguen en els contribuents; i de vegades, al davant de les mateixes es col·loquen els amics. Acabo preguntant: no seria interessant obrir un debat públic sobre aquesta qüestió?

(Antoni Antonijoan és membre de la junta de l'ACI.)

NOTA AL LECTOR

Parlem és una secció oberta a tothom. Els escrits han de tenir una extensió màxima d'un full i mig, amb 42 ratlles, cada una amb 60 espais. La redacció pot escurçar-los si excedeixen d'aquesta extensió. Els heu d'enviar al carrer Conquesta, 60 (08912) de Badalona, o els podeu trametre per fax al 484 46 90, o deixar-los a l'Impremta Colomenca (Varela) del carrer Major de Santa Coloma de Gramenet.

LA COLUMNA

Una romeria plena de sentiments

LUCÍA GONZÁLEZ

Lars Mundet, Sant Jeroni de la Murtra... no importa el lloc ni el moment. El que interessa és que per un dia sents que una part de tu mateixa és més a prop del que vam deixar enrere. Sóc una dona nascuda a Andalusia que —com molts homes i dones— un dia vaig haver d'anar-me'n de la meua terra per construir-me un nou futur. Aquest futur l'he trobat a Santa Coloma de Gramenet, a molts quilòmetres del meu poble natal, Iznatoraf, de la província de Jaén. I, malgrat

«Molt més enllà del sentiment religiós i de la gresca, el que t'impulsa a participar en les romeries són les ganes de retrobar la gent que té els mateixos sentiments i records»

que no ho vulguis, aquesta distància sempre la portes dintre teu, en la part més íntima del cor. Moltes vegades, per circumstàncies de la vida, t'enyores, trobes a faltar la teua gent estimada, la terra, les festes... És per aquest motiu que sempre que surten ocasions de retrobament, molt més enllà del sentiment religiós i de la gresca, el que veritablement t'impul-

sa a participar-hi són les ganes de retrobar la gent que té els mateixos sentiments i records, i la nostàlgia de la teua terra. Encara que la terra on vivim ara sigui tan nostra com aquella, fins i tot potser més. Aquí és on he vist néixer les meves filles i on he trobat el futur que buscava. Per això, anar de romeria és molt més del que es pugui imaginar. Jo he vist gent plorar en retrobar coneguts, compartir el dinar amb un sentiment profund, establir converses amb gent que no coneixes... Aquest és, per a mi, sense cap mena de dubte, el millor motiu possible per anar de romeria.

(Lucía González Magaña és mestressa de casa i viu a Can Mariner)

EL RACÓ

L'Ateneu Popular de Nou Barris

XAVIER LUÍS RODRÍGUEZ

Si us agrada el teatre, el rock, el circ, fer tallers de diferents coses, la pintura, els Tradicionaris, els cantautors, els recitals de poesia, les xerrades, els debats i altres coses semblants, aleshores esteu de sort: molt a prop de Santa Coloma de Gramenet trobareu l'Ateneu Popular de Nou Barris. Un espai on podreu gaudir de tot això, per preus molt assequibles, i on fins i tot, podreu aprofitar-vos d'algunes actuacions que són gratuïtes. L'Ateneu fa activitats culturals i festives de manera realment popular. És el triomf de la cultura sense embuts i una entitat que respecta la diversitat i les diferents tendències de la societat.

Tant de bo que entitats com aquesta es creïn en altres ciutats, que diferents ciutadans tinguessin les mateixes opcions. És un bressol de cultura i una autèntica aposta per la vida. Necessitem ateneus com el de Nou Barris. Entitats que mantinguin encesa la flama de la cultura i que es preocupin per l'art a canvi de ben poc. Veniu a comprovar-ho.

(Xavier Luís Rodríguez és llicenciat en Filosofia. Estudia interpretació teatral i viu al barri del Centre)

RETRATS DE COLOMENCS ■ Ricard Bordas

Ricard Bordas i Reig, nascut a Santa Coloma, és fill del conegut metge psiquiatre Ricard Bordas i Jané, que va venir a la nostra ciutat l'any 1929, en inaugurar-se la Clínica Mental. Com el pare, va entrar a la Clínica Mental, tot just acabar la carrera, com a metge de guàrdia. Hi ha recorregut tots els escalafons fins a arribar a director mèdic. Darrerament, després d'una crisi de l'entitat, ha anat en comissió de serveis a la regió sanitària de Badalona. Continua vivint a Santa Coloma.

RICARD BORDAS I REIG. Psiquiatre

«El canvi de la psiquiatria es basa en l'atenció que es dona a l'usuari»

■ **NÚRIA VALLS**
Per a la gent, el món dels bojos és una incògnita.

—«Són els grans desconeguts. La gent els té por. La por és motivada perquè se sap que no es controlen i això en la persona 'normal' crea neguit. La convivència amb ells és difícil perquè no es regeixen per cap norma. Fins i tot en l'antiguitat es creia que estaven endimoniats.»

—Per això se'ls tanca?

—«En realitat necessiten espais més grans que els habituals, però no que se'ls margini. Que hagin de ser reclosos depèn del grau d'autonomia que tinguin. Però s'hauria de pensar, de tota manera, en nuclis petits, dispersos al mig de la població.»

—Tenen curació?

—«Com a restitució total a la normalitat és molt difícil, més aviat no és possible. Però poden trobar una situació de reequilibri. Ho dic pensant en l'esquizofrènia, que seria el boig pròpiament dit i que és la pèrdua de la identitat del jo, com un trencament. Molts dels que es qualifiquen de bojos són persones que pateixen demències, trasbalsos o un envelliment prematur.»

—Parles d'un reequilibri. Com s'aconsegueix?

—«La família hi té un paper bàsic. Cal evitar com sigui la desvinculació del malalt. Fora dels moments d'agudesa, no cal que es recorri a la reclusió. Això sí: s'ha de donar suport a la família. Si se sent acompanyada, accepta el malalt.»

—I la ciutat?

—«Pot considerar-se que és l'ampliació de l'entorn familiar. En l'època fundacional, la Clínica Mental era un centre més del poble, on la gent anava a treballar (a la infermeria, a fer la bugada, a la cuina...). Donava vida al poble. Després hi ha hagut una llarga etapa de convivència. Els malalts baixaven al poble, entraven a les botigues, la gent els coneixia. Hi havia uns 300 malalts. Això fins als anys setanta. La clínica era vista com un territori del municipi. Perquè s'entengui, recordo que quan anàvem de visita als monuments, per Setmana Santa, una de les capelles que entraven en el recorregut era la de la clínica.»

—Actualment?

—«La clínica ha crescut, el poble també, i es desconeixen. No s'accepta i fins i tot per a més d'un veí la presència de la Clínica Mental i dels malalts resulta desagradable. Des de la clínica s'ha fet poca cosa perquè hi hagués un acostament. Ha

Ricard Bordas va deixar la Clínica Mental després d'exercir durant sis anys el càrrec de director mèdic. Foto: LITUS PEDRAGOSA.

faltat diàleg entre l'Ajuntament i la Diputació.»

—Tu has deixat la clínica. S'ha parlat de crisi.

—«La clínica va experimentar un creixement espectacular els anys seixanta. Després va arribar un període de deu anys en què la Diputació va engegar un desenvolupament gran de la xarxa psiquiàtrica de Barcelona i va marginar la Clí-

nica Mental, potser perquè hi havia perjudicis, potser per una visió poc progressista. L'etapa acaba els anys 1989/90, coincidint amb la nova direcció mèdica, la Diputació va tornar a fer importants inversions i es va poder transformar l'antic manicomí en una estructura hospitalària. Hi va haver un servei d'urgències les vint-i-quatre hores del dia,

es va potenciar un tractament diferenciat per als alcohòlics, es va crear una unitat per als trastorns afectius, que no havien d'estar barrejats amb els altres malalts i es va potenciar la rehabilitació, reobrint els tallers ocupacionals de dibuix, de ceràmica, de treball al camp.»

—Això va entrar en crisi.

—Sí, va ser l'any 1994.

Va produir-se arran de l'intent de transformar el centre sense haver fet un debat intern, en el moment que la Diputació creu que la Clínica Mental és un servei impropis. Es produeixen dues tendències: la dels que pensen que s'han de congelar els serveis, fins a arribar al tancament, i la dels que creuen que els serveis s'han d'optimitzar. El resultat de

la crisi és la idea d'anar a un consorci, i ja s'hi camina com es pot començar a veure en el mateix rètol que li han posat, on es llegeix Recinte Torribera. Però tot això s'ha anat sabent pels rumors...»

—Lavors, te'n vas anar.

—«No em convenia l'organigrama que en va resultar ni la dedicació horària. Hi havia malestar per la distància terrible entre els òrgans directius i el cos facultatiu. Entre tots no vam saber acostar posicions.»

—La Clínica Mental tancarà?

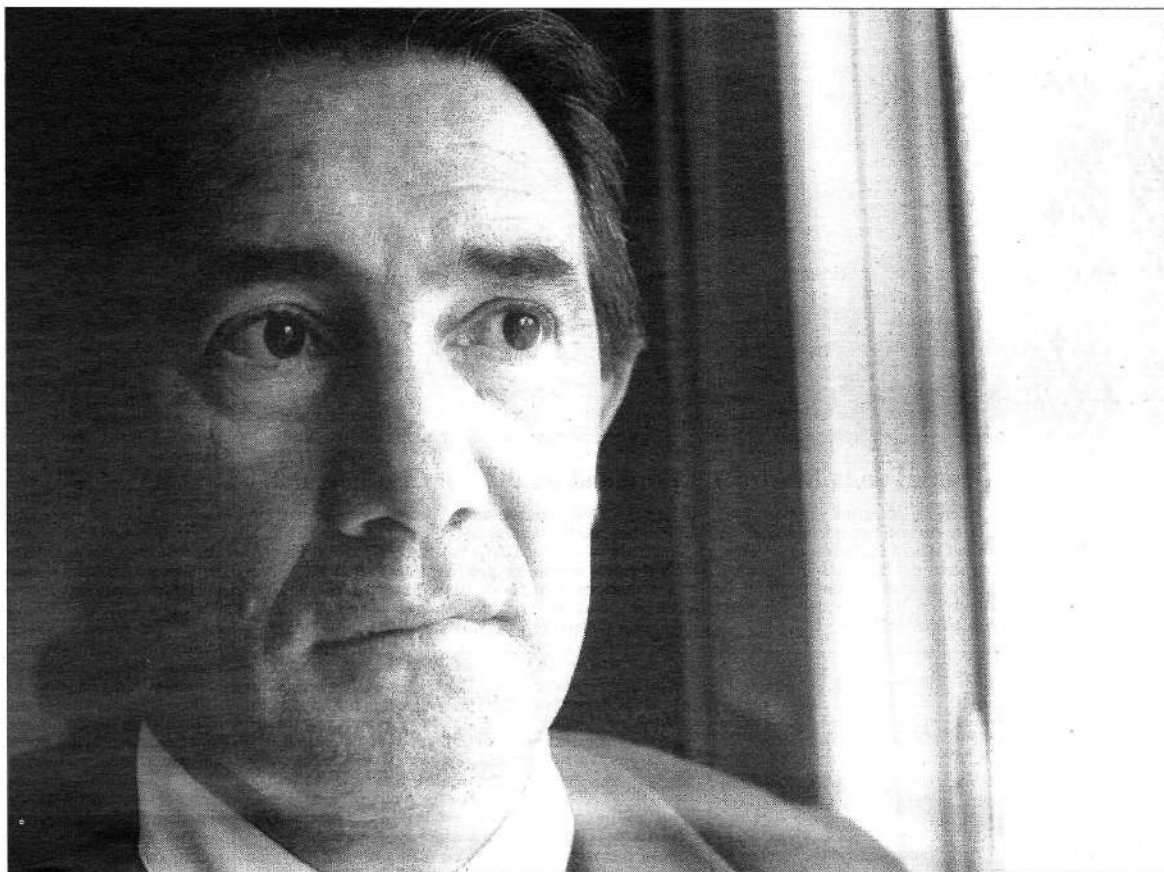
—«No ho sé. No ho crec. Hi ha una falta molt gran de recursos per cuidar aquest tipus de malalts de llarga durada. D'altra banda, no és fàcil que l'experiència acumulada es pugui canalitzar cap a un altre lloc. Més aviat penso que la clínica ha d'evolucionar d'una manera més àmplia, obrint-se a tota la zona sanitària. Des del punt de vista patrimonial, hauria de ser més del municipi.»

Atenció de l'usuari

—Actualment fas tasques de coordinació de salut mental de tota la Regió Sanitària. Quines diferències hi ha entre la teva feina a la Clínica Mental i l'actual?

—«La diferència és abismal. La d'ara és una feina molt més macro, una visió més panoràmica de tot tipus de serveis sanitaris, tant primaris com secundaris com terciaris, i l'àmbit és una regió que engloba des del Besòs fins a Palafròl, que inclou les comarques del Maresme i de Barcelonès. Tot és diferent. Molt més ampli, molt agradable. M'illusions, perquè es poden planificar els recursos. És un món no tan tancat com el d'un hospital. Treballo en la gestió de serveis socio-sanitaris. Hi entra també la dogrodependència. Tot i que el cercle és el mateix, la salut mental, les línies són diferents. Estic treballant en una comissió de serveis des de la Diputació per dos anys, cedit al Servei Català de la Salut. Treballem amb un nou llenguatge que respon a un nou concepte: és una oferta fonamentalment enfocada a l'usuari. L'atenció a l'usuari ha estat el que ha marcat el canvi de l'enfocament del concepte i de la ideologia de la psiquiatria. Per atendre els clients, és el Servei Català de la Salut el que es concentra amb les diferents entitats proveïdores que donen el servei que el client necessita. Els criteris que imperen són els de la salut, però remodulats per satisfer l'usuari. Hem guanyat moltíssim.»

RETRATS DE COLOMENCS ■ Ricard Bordas

Ricard Bordas assegura que vivim en un món força deshumanitzat, que contribueix a l'aïllament. Foto: LITUS PEDRAGOSA.

«Tots tenim un determinat rol social»

NÚRIA VALLS ■ Podries definir quins són els principals trets que caracteritzen la teva generació?

—«Suposo que no són trets generals. La meua generació abasta gent que ha s'ha implicat molt en la vida política i d'altres que no. Tots hem sortit dels mateixos carrers, dels mateixos ambients. Per motius personals o familiars, en acabar la dictadura van ser més precosos. La meua generació està plena de polítics, diputats, ministres que van participar activament en la societat del seu temps. És la generació del canvi. Podríem definir aquesta generació com la tocada pels fets del maig del 68. La nostra generació ve marcada per les fites externes de la nostra frontera. És l'època del boom musical, sobretot del boom de la llibertat.»

—En aquella situació tu decideixes seguir els estudis de medicina.

—«La meua resposta és molt subjectiva. Existeix la vocació, jo tinc vocació de metge, és el que m'agrada, i disfruto fent de metge. Hi ha matisos i èpoques de la vida pel que fa a l'especialitat.»

—Et decantes per la psiquiatria. Tota la teua pràctica gira entorn del jo profund de la gent. Què és per a tu el 'Jo'?

—«És un cúmul dels sentiments del que sentis, les vivències que tens, allò que fa que sentis les coses i donis contingut a la teua vida. No és pas tot la tècnica o l'aprenentatge que tinguis sinó que és molt més nuclear.

Si costa tant d'explicar és perquè s'entra en el món dels sentiments més profunds. El 'jo' és allò que fa que siguem com realment som. Mai un no és exactament com es pensa que és. Pensem que som d'una determinada manera, però, quan ens aturem a analitzar com ens veuen els altres, ens adonem que la percepció que tenen de nosaltres sovint és força diferent de la nostra. Segurament el nostre 'jo' és a mig camí entre allò que tu creus que ets i allò que els altres veuen.

—Algun cop, ¿no pot ser que un es debati entre ser el que és o ser com el veuen?

—«El 'jo' que sento és el que m'agrada ser. No sempre és possible ser plenament com vull pels condicionants socials, però és el 'jo' amb què un es troba

més segur. El que passa és que sempre hi entren les ganes d'agradar i això et fa modificar una mica el que realment ets. Però això és una conseqüència de viure en societat, i és bo perquè ens permet manejar-nos en grup, si no seriem uns éssers aïllats i solitaris.

—De quina forma influeix l'entorn en el concepte que un té de si mateix?

—«Moltíssim, ens fa una mica de mirall, de retroalimentació. Moltes vegades actuem pel rol esperat. Tots tenim un determinat rol social, que varia segons els diferents contextos en què ens trobem: familiar, laboral, al barri, durant les vacances... Tenim diferents rols i estem enquadrats de manera automàtica, i ho sabem, encara que creiem que no, al rol que tenim, de manera que

responem en funció d'aquest rol per no defraudar l'expectativa dels altres. Moltes vegades això et fa pagar un preu, el neguit interior, no estar de gust amb tu mateix..., i et du a una inestabilitat més o menys important.»

—És el preu de la convivència?

—«Per conviure és necessari fer sempre un esforç, generalment petit. I és bo considerar —mentre no haguem de renunciar a coses de més pes— que la vida en societat és necessària.»

—El món en què vivim, creus que s'ha informatitzat massa i que és menys humà?

—«Sí. Jo crec que ha perdut humanitat. S'ha deshumanitzat perquè tendim primer a la lluita insolidària, la lluita per triomfar, som bastant insolidaris en gene-

ral i en aquest sentit és un món poc amable. El món informatitzat, malgrat que representa un veritable avenç tècnic, i que ens estalvia esforços i rendibilitza el treball, contribueix a la solitud, a l'aïllament, perquè suprimeix la necessitat dels desplaçaments, ni demana el diàleg per resoldre alguns temes de treball. Els sentiments els deixem a un cantó. La gent es torna menys solidària i es produeixen trastorns d'equilibri mental perquè ens quedem massa fixats amb una màquina que, en un futur, ens ho pot arribar a resoldre quasi tot.»

La vocació de metge

—Què aconsellaries a un jove que vol dedicar-se a la medicina?

—«Primer de tot, vocació. Després, capacitat d'entrega i estar disposat a formar-se tota la vida: perquè la carrera no acaba quan et donen el títol, dura tota la vida, perquè el camp de la salut és totalment canviant. Li aconsellaria que no es miri tant la imatge que donen els metges que surten als documentals de televisió, no?... Amb un hospital i, a més, salvant gent continuament al quiròfan, sinó que pensi en la imatge del metge d'un poble petit que s'asseu al llit, al costat del malalt i li parla. Aquesta també és una imatge necessària. A més hem de tenir suficients vocacions perquè, si no, tots volem estar als mateixos llocs i no resollem la papeleta, no? Un idealitzat el que vol fer i, després, encara que sigui del mateix ofici, fa coses molt diferents.»

Núria Valls, la vida observada des de l'amor

■ Núria Valls i Molins va néixer a Sant Adrià de Besòs però ja d'adolescent va estar molt relacionada amb Santa Coloma, on viu des que es va casar. Té dues filles i un fill. Sent encara molt jove va prendre part en el moviment popular de la ciutat, i va entrar de seguida a la revista Grama, com a periodista. Des de llavors no ha deixat d'escriure. Ha estat corresponent de l'Avui i ha col·laborat a Poble, L'Esquerra del Besòs, Metròpoli, Més Coloma, Eina i Full de l'Església de Santa Coloma. L'any 1983 va guanyar el premi especial Santa Coloma, per a narracions en llengua catalana, convocat per l'Ajuntament. L'obra premiada, Santa Coloma, autòretat, es va publicar l'any 1990. Ha pres part en la redacció del quadern L'Església de Santa Coloma, un llegat del modernisme català, amb Josep M. Galbany i Josep Lluís Ros; i en el llibre Qui és qui, dirigit per Josep Lluís Socias, publicat el 1991 per Edimurtra. Núria Valls és mestra; s'ha especialitzat en preescolar, en llengua catalana i en educació d'adults i és diplomada en pedagogia per la Universitat de Barcelona. Actualment dona classes a l'Escola d'Adults de Can Serra, de l'Hospitalet. / GRAMA

Miquel Pedragosa «Litus», fotògraf tot terreny

■ Miquel Pedragosa Cachá, Litus, reporter gràfic tot terreny, més conegut com a Litus, va néixer a Santa Coloma de Gramenet. El cognom matern prové d'Almeria, però el de Pedragosa correspon a un dels patronímics més tradicionals de la ciutat de Santa Coloma. De petit va anar a l'Acadèmia Manent i el batxillerat el va fer a l'Institut Puig Castellar. Cap als anys 1980 s'incorporà a Grama, una mica com el noi apte per a tot: repartia la revista, s'encarregava de les subscripcions, participava en la publicitat, fins que de la mà de Pedro Madueño va entrar en el món de la fotografia, que no ha deixat més. El conjunt del seu treball fotogràfic a Grama dona una visió global de la Santa Coloma d'aquella època. Com la major part del fons gràfic de Grama, les seves fotografies formen part de l'arxiu del Museu Torre Balldovina. Estant a Grama va fer de corresponent gràfic de Mundo Diario i Correu Català, i va col·laborar en les publicacions locals Ciutat i Esquerra del Besòs. Un temps també va treballar per a l'Ajuntament, en el disseny de cartells i altres publicacions. El Periódico el va fixar i després s'enrolà a l'Observador. Actualment torna a col·laborar amb El Periódico. Com a prova de la seva versatilitat han quedat les il·lustracions gràfiques de la major part dels llibres d'una col·lecció d'Adigsa sobre barris de Catalunya. En Litus és casat, té un nen i viu des de fa dos anys a Badalona. / GRAMA

LES FRASES

«Els bojos són els grans desconeguts; la gent els té por»

«La Clínica Mental ha crescut, i el poble també, i es desconeixen. No s'accepten i fins i tot per a més d'un veí la presència de la clínica i dels malalts resulta desagradable»

«El jo és allò que fa que siguem com realment som. No som ni com ens veiem nosaltres mateixos ni com ens veuen els altres»

«Per conviure és necessari fer sempre un esforç, generalment petit. I és bo considerar que, mentre no haguem de renunciar a coses de més pes, la vida en societat és necessària»

«El món s'ha deshumanitzat perquè tendim primer a la lluita insolidària, la lluita per triomfar; som bastant insolidaris en general»

EL RESUM DEL MES ■ 31 dies de maig

FÒRUM GRAMA

■ El mes ha començat amb una anècdota curiosa com és la celebració de la Fira d'Abril, tot i ser durant el mes de maig. Aquesta edició ha estat la 25, i potser la darrera que té per marc Santa Coloma de Gramenet. La fira torna a demostrar l'acceptació popular de què frueix atraient tres milions de persones. Això la converteix en el gran esdeveniment del mes. La fira pot ser considerada la gran festa andalusa a Catalunya o, potser, una festa catalana: com ha escrit algú, la més popular que es fa a Catalunya. Cal subratllar que la Fira d'Abril no ha estat l'única festa representativa dels catalans vinguts de fora de Catalunya, en els mateixos dies hi ha hagut la Festa Gallega que organitza l'entitat Aírinos da nosa Galicia i l'Aid Elkabir o Festa del Xai marroquina. En realitat a Santa Coloma som molts els ciutadans i ciutadanes de procedències diverses. Tant de bo que aquest fet ens porti a un mestissatge cultural que ens enriqueixi a tots.

Continuant amb les festes populars, el diumenge dia 19 van tenir lloc la Romeria de Sant Jeroni de la Murtra i la Fira de Sant Ponç. No es pot negar que quan hi ha esdeveniments com aquests, els carrers de la ciutat prenen un color especial. Arribat el dia de Sant Ponç, els carrers de Santa Coloma de Gramenet semblen allotjar un mercat de poble, amb l'oferta dels fruits típics del

El romiatge va convertir-se en una trobada de germanor

Romeria a Sant Jeroni de la Murtra

■ El diumenge dia 19, milers de pelegrins van participar en la XVIII edició de la festa que honora la Verge de la Sierra, organitzada per la Colonia Egabrense. La Verge, portada pels pelegrins, va sortir del Barri Llatí per marxar a Sant Jeroni. La festa, en la qual no van faltar ni la missa campera, ni sevillanes, ni un dinar de germanor, es va tancar amb un castell de focs artificials.

camp, com la mel i les fruites confitades, fetes a casa amb mètodes artesanals, entre els quals no poden faltar els pastissos i el vi moscatell.

Posats a ressaltar actes populars, ressenyem que maig ha acabat amb la celebració de 42 Aplec de la Sardana a can Butinyà. L'escenari és magnífic, a l'ombra dels pins, amb la vista del mar d'un cantó i del turó del Pollo, de l'altra banda. Però el lloc queda lluny de

la ciutat i feia temps que se sentien veus que demanaven un canvi. Sembla que els responsables de l'Aplec estan decidits a dur a terme una remodelació a fons de la trobada i anuncien que per Sant Esteve el Patronat Amics de la Sardana dedicarà l'homenatge d'enguany a la Colonia Egabrense. La tria pot resultar xocant però s'inscriu, sense cap mena de dubte, en la línia positiva de què es va parlar al debat

Els grups colomencs van oferir una mostra del seu treball

Coordinadora d'Arts per a la ciutat

■ El dia 25 de maig va ser presentada en societat una entitat ben acollida al si de la ciutat. Es tracta de la Coordinadora d'Arts Escèniques. A la mostra Escenes 96 els grups colomencs van oferir bocins de les seves representacions: mim, clown, teatre de text, musical... L'objectiu és posar en contacte els diversos grups i donar a conèixer la seva activitat a la ciutadania de la població.

de Can Sisteré: donar passos perquè les diferents entitats culturals de la nostra ciutat no només coexisteixin sinó que es busquin i es trobin.

Setmana de l'Ensenyament

En un altre ordre de coses cal destacar la celebració de la XVI Setmana de l'Ensenyament organitzada pel Casal del Mestre i l'Ajuntament, a la Torre Balldovina, entorn de la reforma educativa i, en especial, de

l'etapa de l'ensenyament obligatori (ESO). És un tema que preocupa en tot l'Estat i que ha generat mobilitzacions. Els pares es fan diverses preguntes, com si és millor la reforma que es proposa que el sistema educatiu imperant fins ara; si els nens i nenes trobaran plaça o s'hauran de quedar al carrer; o a on hauran d'anar per cursar els estudis i si el centre que se'ls adjudicarà reunirà les condi-

cions desitjables o no. Joan Domènech, del Casal del Mestre, en un escrit publicat a Grama el mes passat deia que la reforma és una oportunitat molt bona per donar un pas endavant en l'ensenyament. Però, afegia, amb la condició que tots els interessats —pares, alumnes, professorat i administració— se la prenguin seriosament.

De bona hem de qualificar la notícia de la presentació de la Coordinadora d'Arts Escèniques de Santa Coloma de Gramenet que va tenir lloc el passat dia 25. En la mostra Escenes 96 els tretze grups colomencs que es mouen en el món del teatre van oferir un tast del que fan. Els grups són Scenik Teatre, El Carro de Baco, El Negro y el Flaco, Carpe Diem, Ferran González, Sómion Teatre, Els Babaus, Avis Rambla, Lauta, Carrer Glamour, L'Avallot Teatre, Gramenet Teatre i la Colla Vella de Diables. En el seu repertori hi ha mim, clown, teatre de text, musical, cabaret, lectures poètiques, etc. La Coordinadora és l'hereva de la vella iniciativa que es va dir Santa Comèdia. Es proposa posar en contacte els diversos grups colomencs i fer conèixer les seves activitats als ciutadans de Santa Coloma de Gramenet, i organitzar cursos de formació teatral. El teatre neix i viu molt a prop del poble. Per tant, el seu enfortiment va directament en favor de la cultura de la ciutat.

1956 - 1996

CERÀMIQUES I SANITARIS

- MATERIALS CONSTRUCCIÓ
- REVESTIMENTS
- PAVIMENTS
- SANITARIS
- AIXETES
- COMPL. BANY I CUINA

40 Aniversari

President Lluís Companys, 22
Tel. 386 19 09
08921 STA. COLOMA DE GRAMENET

Gran de Sant Andreu, 174
Tel. 346 74 67
08030 BARCELONA

Pg. Llorenç Serra, 34
Tel. 386 43 12
08921 STA. COLOMA DE GRAMENET

Qui pot treballar amb la vostra empresa
per millorar-ne els resultats?

La Cambra de Barcelona

Més de 48.000 empreses
es beneficien cada any de
l'experiència de Cambra
de Barcelona.

La vostra empresa també
se'n pot beneficiar. Perquè
a la Cambra hi teniu sempre
les portes obertes. Utilitzeu-la com si fos el
Departament de Millora de Resultats de la

vostra empresa.

La Cambra posa a la vostra
disposició un servei integral
d'assessorament comercial,
financer i tecnològic.

És al vostre costat per
proporcionar-vos el millor suport a l'hora
d'introduir-vos en els mercats internacionals.

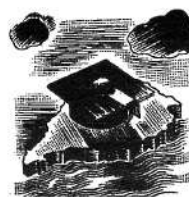

Elabora els programes
de formació de personal
més interessants per a la
vostra empresa.

I us ofereix l'accés a les
bases de dades i a la
informació econòmica més actualitzada.

Ara és el millor moment per aconseguir
noves oportunitats de negoci. I amb la
Cambra ho teniu molt fàcil. Digueu-nos
què necessiteu i treballarem plegats perquè
la vostra empresa hi surti guanyant.

Si desirgeu informació
sobre els serveis de la
Cambra que més poden
interessar la vostra
empresa, truqueu a Info
Cambra, o envieu la
butlleta de sol·licitud.

LA CAMBRA Guanyys per a la vostra empresa

Cambra Oficial
de Comerç
Indústria i Navegació
de Barcelona

Av. Diagonal, 452
08006 Barcelona

Sapigueu com podeu millorar els resultats de la vostra empresa, treballant amb la Cambra. Truqueu a **Info Cambra** (416 94 00) o envieu aquesta butlleta al fax **416 93 01**.

Desitjo rebre informació sobre:

Nom _____

Empresa _____

Càrrec _____

Adreça _____

Població _____ CP _____

Telèfon _____ Fax _____

☐ Les publicacions, els estudis de caràcter econòmic
i tot el material informatiu que pot facilitar la Cambra.

☐ L'accés a les bases de dades més actualitzades.

☐ Els programes de formació i de beques per a recerca.

☐ Els serveis d'assessorament comercial, financer
i tecnològic.

☐ Els serveis i les accions que organitza la Cambra
per a la internacionalització de la meua empresa.

EL TEMA DEL MES ■ Els esquàters ocupen Santa Coloma

Els esquàters de Santa Coloma, poc abans d'intentar l'ocupació de la masia del carrer de Safareigs. Foto: D. SAURA RAMIRO.

La seva solució al problema de la vivenda no passa per fer-se un compte habitatge en qualsevol caixa d'estalvis. Ni tampoc per accedir a un pis de protecció oficial. No creuen en el paper de l'administració com a promotora d'habitatges i encara menys en la propietat privada. La solució a tots aquests problemes és senzilla: ocupar. Això els comporta problemes constants i l'inconvenient de no tenir una residència estable. Són els nòmades de la societat moderna.

Els esquàters, de casa en casa

Aquest grup de joves de Santa Coloma ha ocupat diversos locals de la ciutat amb l'objectiu d'alliberar espais

D. SAURA RAMIRO
■ Si féssim una enquesta entre els habitants de Santa Coloma, difícilment en trobaríem cap que hagi intentat canviar de casa quatre vegades en menys de dotze mesos. Aquest, però, no és el cas dels esquàters de Los Adokines. Es tracta d'un grup de cinc o sis joves —molts dels quals no són de Santa Coloma—, d'entre 19 i 23 anys, que en l'últim any han canviat de residència, o ho han intentat, quatre vegades. Primer van intentar-ho el 5 d'agost de l'any passat amb una masia de propietat municipal del carrer Nou, que feia més de deu anys que estava deshabitada. Ara, encara ho està. Els responsables polítics van

reaccionar ràpidament i els funcionaris de la Policia Local van desallotjar els esquàters en pocs dies. Les negociacions dels esquàters amb Ferran Saró, que aquells dies d'estiu era l'alcalde accidental, no van servir de res.

Tot i aquesta primera experiència poc gratificant, els joves no van decaure en les seves intencions i van ocupar una casa situada al carrer de Prat de la Riba, 20. L'estada en aquest nou habitatge, propietat de l'empresa immobiliària INBUSA, va ser força més llarga: gairebé vuit mesos. En aquest temps van muntar tallers d'anglès, de fotografia o de ceràmica per als joves del barri amb la intenció de convertir-se

en un centre social alternatiu. A més, van rebatejar aquest nou espai amb el nom que havien adoptat a la masia del carrer Nou: centre social autogestionat Los Adokines.

Una temptativa frustrada

Tot i la bona relació que mantenien amb els veïns —al final ja no sabien on guardar els mobles que els cedien els habitants de la zona—, la història dels esquàters a la casa de Prat de la Riba va acabar-se amb una altra ordre judicial i el corresponent desallotjament. Els joves, al més pur estil Gandhi, van oposar-se amb una resistència pacífica.

Després d'uns dies de transició que van passar a

casa d'amics o d'altres ocupades de Barcelona, els joves van planejar el seu pròxim objectiu. Van convocar tots els mitjans de comunicació amb l'excusa d'una concentració a la plaça de la Vila. Amb una escorta fotogràfica —hi havia prop de sis reporters de mitjans de comunicació—, els joves van dissenyar una operació llampec i van intentar ocupar una masia al carrer de Safareigs davant la presència dels cossos de seguretat. Hi va haver un error de càlcul: l'estat interior de l'edifici era lamentable. A més de la gran quantitat de runa que hi havia, les bigues de la casa no oferien cap tipus de garantia. Aquesta temptativa no la van poder cul-

minar amb èxit.

Ara, des de l'1 de maig, els joves intenten acompanyar-se en la casa de tres plantes que hi ha al carrer d'Amèrica, 15. Com en altres ocasions, van entrar per la finestra i ràpidament van condicionar el local. Ja han aconseguit que els arribi la llum i ara intenten aconseguir que l'aigua potable corri per les canonades degradades de la casa. Els propietaris, però, no han trigat a posar una denúncia als jutjats de Santa Coloma per ocupació il·legal. Encara que els tornin a fer fora, seguiran «alliberant espais» al centre de Santa Coloma. Cases desocupades no en falten, i els esquàters ho volen demostrar amb fets.

Els okupes, en lluita contra la propietat privada

LOS ADOKINES

Els diuen okupes i, uns més i uns altres menys, ens miren amb ulls diferents. Nosaltres ens fem una pregunta molt simple: per què? A través del temps, l'estructura ètica i moral reaccionària ha anat consolidant la seva estructura de poder mitjançant aquells/es que han volgut o no han tingut més remei que escoltar les seves consignes. Així, a l'actualitat veiem com en aquesta societat queden establerts un seguit de conceptes intocables que arriben fins i tot a ser inqüestionables encara que els arguments que s'hi confronten siguin d'una envergadura major. Això comporta, de vegades, defensar-los cegament o, en no trobar arguments, recórrer a l'estructura de poder directa que podríem anomenar perfectament repressió i que pren cos de llei.

Aquest concepte reaccionari s'encarrega de difondre i sobretot de defensar els privilegis de les altes esferes. Aquí entrem en joc nosaltres, que qüestionem la propietat privada com a privilegi i la defensem com a necessitat col·lectiva. La pregunta es fa més extensa aleshores: per què vol una persona una propietat (parlem en termes legals) abandonada i inutilitzada quan aquesta persona té un espai del qual altres estan mancats? Aquesta pregunta simple, resposta simple: «Perquè és meua i perquè ho diu la llei». L'habitatge i els espais directament gestionats pel mateix poble (col·lectius de joves, aturats...) deixen aleshores de ser una funció social i es converteixen en una acumulació d'interessos personals i/o privats. En altres paraules, un privilegi.

Nosaltres seguirem preguntant: I els sense sostre? I els sense privilegis? A pregunta crua, resposta crua: «Al carrer.» Ens va passar amb la casa del carrer Nou, en la del carrer de Prat de la Riba i l'intent és el mateix en el carrer d'Amèrica.

Les nostres intencions no són especulatives, sinó que volem també fer veure que a Santa Coloma, tot i el gran creixement demogràfic i la reconversió d'aquest creixement en habitatges d'«alt estandart» que fan emigrar el sector més dèbil, encara continuen quedant espais accessibles. D'aquesta manera creiem que l'ocupació d'espais abandonats a mans de l'especulació és la millor manera de solucionar un problema palpable com és la falta d'habitatges i, al mateix temps, de qüestionar el sistema que ens oprimeix. Ens trobem amb els problemes d'una nova casa i amb els nous conceptes reaccionaris que l'estructura de poder utilitzarà mitjançant el nou Codi Penal.

(Aquest text ha estat elaborat pels esquàters del Centre Social Autogestionat Los Adokines.)

La feina, la família i els costums

D.S.R.
■ No tenen feina estable i quan treballen ho fan, la majoria de cops, sense contracte. Quan fa temps que treballen en un lloc fix se senten explotats pel propietari. «Si treballes i volen sotmetre al seu sistema. Al principi aguanten, però arriba un dia que dius prou i que vols legalitzar la situació laboral; és aleshores que t'envien al carrer», explica un dels joves. La seva feina es limita, doncs, a tasques esporàdiques, com el repartiment de publicitat per les bústies. Per aquests motius,

reneguen del sistema econòmic establert i de la generalització dels contractes brossa.

Els esquàters i la família

La relació amb els seus pares és, com la seva feina, molt esporàdica. «La meua ment entén la meua situació, l'associa a la meua ideologia crítica i accepta el meu estil de vida», assegura un jove barceloní que ja fa uns mesos que és a Santa Coloma. Amb el pas dels anys, els pares s'han adaptat a poc a poc al concepte de vida dels fills. «Amb tot, sempre

pateixen», apunta un altre. A casa no tenen televisió, però tampoc hi renuncien per ideologia. Viuen en comunitat i ho comparteixen pràcticament tot, des de la neteja de casa fins als menjars. Tot i això, reconeixen que de vegades funcionen més per lliure que no pas en conjunt. Cadascú té els seus horaris, «com a qualsevol altra casa», afegeixen.

El que passa és que la feina a casa es multiplica. Condicionar el local i posar els elements necessaris perquè funcioni el centre social requereix un esforç addicio-

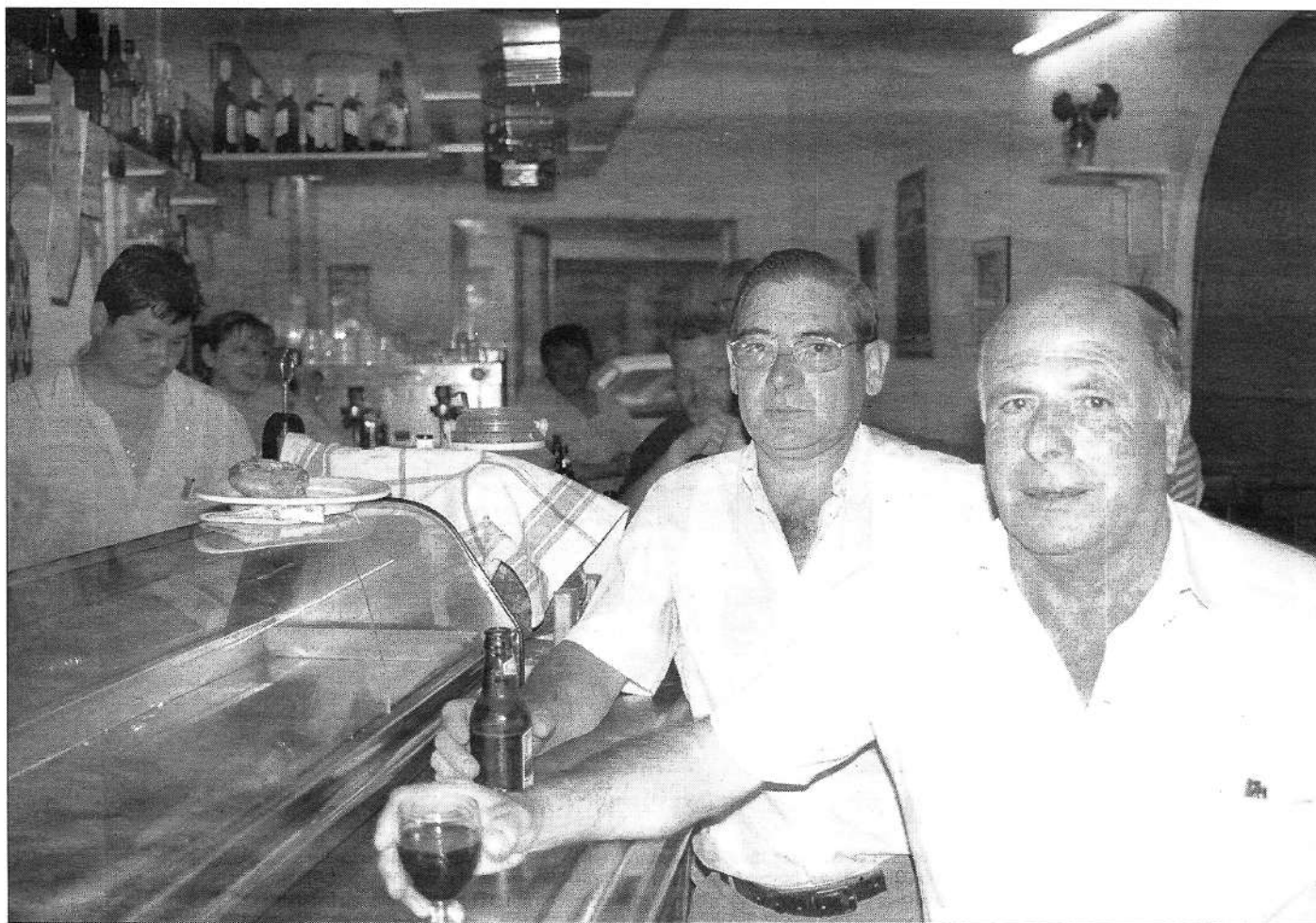
nal. Aquesta vida comunitària també afecta els animals. Per aquest motiu, no és gaire difícil veure en una mateixa planta de la casa un parell de gats i de gossos.

Les portes obertes

El nucli principal dels esquàters està format per cinc o sis persones —és difícil establir una xifra exacta— que conviuen habitualment junts. A aquest nombre cal afegir els visitants esporàdics o d'altres persones que passen força temps a la casa ocupada però que tenen una residència pròpia i dormen

a casa seva. Aquests podrien considerar-se col·laboradors o simpatitzants del moviment ocupa. La veritat és que difícilment el col·lectiu d'esquàters discrimina mai ningú, sempre que els respectin. Les portes de casa no estan tancades. Aquest fenomen no es produeix a la inversa amb tanta normalitat. L'aspecte extern desmanegat i poc cuidat els crea prejudicis entre la població del carrer, que es crea una imatge del col·lectiu que molt sovint no s'adiu amb la realitat. En línies generals, són força pacífics.

COLOMENC DE GALÍCIA ■ La història d'un arrelament

Matías Estevez és president del Centro Airiños da Nosa Galicia i José Ríos soci número 1. Foto: L.C.

Els gallecs han participat d'una manera molt especial en els moviments migratoris que s'han produït a l'Estat espanyol durant aquest segle. Han estat molts els gallecs que van marxar un dia dels seus pobles per anar a treballar a Alemanya, França, Argentina o, ja a l'Estat, a Catalunya. A Santa Coloma, s'hi van assentar més de 4.000 veïns d'aquest poble errant. Matías Estevez i la seva família en són un exemple.

Un poble errant

Matías Estevez, afincat a Santa Coloma des de fa més de 20 anys, té germans a Veneçuela i França

LOURDES CAMPUZANO
■ El poble gallec té fama de ser un dels pobles d'Espanya que més ha emigrat al llarg de la seva història. De gallecs, se'n troben a tot arreu: a Argentina, França, Alemanya... La família de Matías Estevez, l'actual president del Centro Airiños da Nosa Galicia de Santa Coloma, n'és un clar exemple, d'aquest fenomen migratori. Dos dels germans de Matías viuen actualment a França, un se'n va anar a fer les Amèriques i es va instal·lar a Veneçuela, i tres més van marxar cap a Barcelona. Cap es va quedar a Castro Maceda, el llogaret d'Ourense que els va veure néixer i on van passar els primers anys de la seva vida.

Per què ho van fer? Per què van marxar de Galícia? Com tots els emigrants, els gallecs van marxar de casa per prosperar, per necessitat, per assegurar el futur dels seus fills... La història, un cop més, es repeteix. I és que els arguments de l'emigració són sempre gairebé els mateixos. L'únic que canvia és el protagonista de la història. I Matías, el d'aquesta història, ho sap ben bé. Per la pensió que re-

gentava la seva germana al barri de Ciutat Vella, on Matías es va instal·lar i va viure els primers mesos de la seva estada a Barcelona, va veure desfilar gallecs, andalusos, castellans... Tots amb les mateixes mancances, problemes, inquietuds i objectius.

Matías veia el seu futur fora de Castro Maceda cada cop que havia de recórrer a peu i durant la nit cinc

quilòmetres per poder veure la seva promesa; cada cop que venien els de la capital, els estiuejants, més ben vestits i espavilats. Barcelona, pensava, era el futur. Santa Coloma no la coneixeria fins nou anys més tard, quan va necessitar una nova casa. Buscava un pis i el municipi colomenc n'oferia de ben barats en carrers sense asfaltar i sense enllumenar. A Matías no li van fer res

aquests «petits» inconvenients.

Anys després, se'n pene-diria, d'haver invertit els seus estalvis en un suburri mig aïllat del món. Ni l'adquisició d'un vehicle, que l'apropés a la ciutat, el va fer treure's del cap aquesta convicció. L'única via d'enllaç entre els municipis de Santa Coloma i de Barcelona era continuament plena d'em-bussos i Matías n'havia de

patir cada dia.

Trobava, a més, una altra mancança a Santa Coloma, tant o més greu que la primera: no hi havia bars gallecs. Els oriünds de Galícia que s'havien afincat a Santa Coloma cren més aviat pocs —la majoria anaven a l'Hospitalet de Llobregat— i Matías trobava a faltar les xerrades amb els paisans. Allà, però, va fer d'altres amistats que amb el temps el farien

canviar d'opinió, i que el decidiren a quedar-se al municipi tot i que podia haver marxat fora. Les millores urbanístiques i de qualitat de vida del municipi l'acabarien de convèncer.

A Santa Coloma, els gallecs s'hi van fer un lloc, s'hi van aplegar i van crear el Centro Airiños da Nosa Cultura. Entre els primers socis, també hi va ser José Ríos, un gallec que va deixar el seu Mellid natal per anar-se'n a un poble de Vic a treballar en una foneria de coure. Ell, millor que en Matías —que sempre s'ha relacionat, per la seva feina com a constructor, amb gallecs i andalusos— va con-viure amb els catalans en els seus primers anys a Catalunya. En guarda un bon record. «És que els catalans sempre han estat més edu-cats que els gallecs i això no ho hauria de dir jo», con-sidera Matías.

Aquest gallec afincat a Santa Coloma des del 1975 se sent català i un gran amant de Galícia. No tornaria al seu poble natal encara que li paguessin, perquè aquella vida monòtona i avorrida és massa tranquil·la per a ell i per al ritme de vida que porta. Dos dels seus fills, en canvi, s'estimen tant Ourense que se'n volen anar a viure a Castro Maceda, però a un Castro Maceda que només existeix un mes a l'any, al dels estiuejants i de les nits de gresca i diversió. «Això ens passa a tots en una determinada època». Per a Matías, la il·lusió dels seus fills és fruit del somni d'una nit d'estiu.

Un llogaret en perill de desaparició

L.C.
■ Matías Estevez va néixer fa 47 anys a Castro Maceda, un llogaret de la província d'Ourense. Situat a dalt d'una muntanya, a la serra de San Mamez, al nord d'Ourense, Castro Maceda ocupa una superfície aproximada de cinc quilòmetres. Té una ermita i unes 300 cases, la majoria de les quals ja estaven buides quan Matías va decidir marxar a Barcelona un dia de l'any 1966, a l'edat de 17 anys. Llavors, a Castro Maceda vivien poc menys de 100 persones; ara n'hi viuen només 33; llavors hi havia quatre bars al poble; ara no

n'hi ha cap.

Com molts pobles de Galícia, Castella o Andalusia, Castro Maceda sembla condemnada a la desaparició. Ho posa de manifest el fet que només sis dels seus 33 habitants estiguin en edat de treballar. Tots, segons explica Matías, es guanyen la vida amb la ramaderia o l'agricultura. Castro Maceda té pocs habitants en edat de treballar, però encara menys en edat escolar. De fet, cap, perquè el veí més jove té 32 anys.

Només durant l'estiu aquest poblet del nord d'Ourense recupera una mica

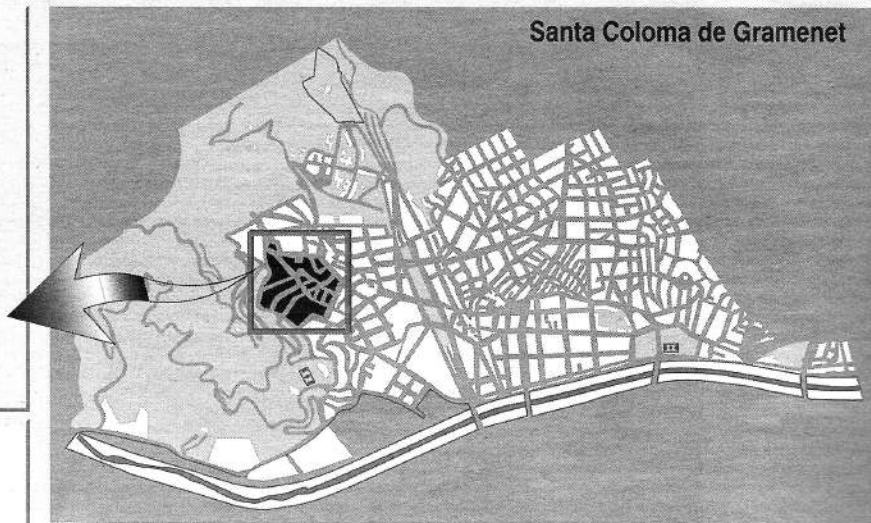
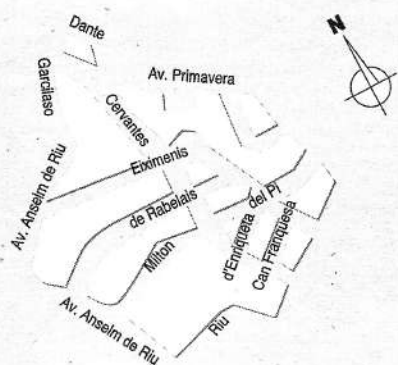
d'activitat, perquè el que és vida mai n'ha tingut. És quan vénen els estiuejants. De Barcelona, per exemple, n'hi van 70 cada estiu. A més, d'altres punts de l'Estat i del món —perquè els fills de Castro Maceda, com a bons gallecs, estan repartits per bona part d'Europa i d'Amèrica— vénen uns 300. Llavors es quan es celebra, un cap de setmana del mes d'agost, la festa major del poble. Són els estiuejants els protagonistes de la festa, perquè són els que l'organitzen i els que en gaudeixen.

Ara, quan Matías viatja

amb la seva família a Castro Maceda, ja no ha d'anar cada dia al riu per netejar-se, com feia de jove, perquè ja té dutxa a casa. Ni tampoc ha de fer servir espelmes per veure-hi a la nit. Aquell dia de 1962 que van tenir llum elèctric per primer cop, i els animals no van voler entrar a la quadra, ja forma part d'una història molt llunyanca. Hi ha, però, coses que no canvien. «Castro Maceda segueix essent tan avorrit com quan vaig marxar. De vegades, per Setmana Santa, surto i passejo tota una hora sense trobar-me ni una ànima», assegura.

ELS BARRIS DE SANTA COLOMA ■ La Guinardera

EL BARRI DE GUINARDERA

● Superfície: 0,1550 km²

Nombre d'habitants: 2.379

Límits del barri: Al nord limita amb els carrers de Garçilaso de la Vega, de Dante i l'avinguda d'Anselm de Riu; al sud, amb el carrer de Santiago Rusiñol; a l'est, amb el carrer d'Ausiàs March i l'avinguda de Primavera; i a l'oest, amb l'avinguda d'Anselm de Riu

Equipaments i serveis: Casal de barri, col·legi públic Primavera i acadèmia Singuerlín

Edificis d'interès històric: —

Transports: 800, B-27 i B-30

Entitats: associació de veïns, espai d'avis, grup de dones i club de petanca.

Festes: 23 i 24 de juny

EL PERSONATGE

Antonio Portero va néixer el 14 de gener de 1934 a Huelva, on es va estar pocs anys. Com molts altres andalusos, va arribar a Barcelona per buscar feina i aclarir el futur. Després de viure uns anys a la Ciutat Comtal, va traslladar-se a la Guinardera, on va millorar considerablement les condicions del seu habitatge anterior. Actualment presideix l'associació de veïns del barri.

ANTONIO PORTERO TRILLO. Veí de la Guinardera

«El Singuerlín difumina força la personalitat de la Guinardera»

D. SAURA RAMIRO
■ Com en la majoria dels barris del districte III, la majoria dels problemes estaven relacionats amb l'habitatge. Un cop superats els problemes, el barri va quedar socialment desmobilitzat?
—«Nosaltres no hem parat de lluitar mai en col·laboració amb altres barris. El que passa és que el 90 per cent dels veïns del barri no hem tingut problemes econòmics; al barri hi ha hagut poc atur, tot i que ara n'hi ha més que abans. Crisis greus no n'hem tingut gaires, però sí els problemes que té qualsevol treballador. Nosaltres ens hem dedicat a demanar millores per fer un carrer, per urbanitzar l'entorn, per construir el parc...»
—«Però en aquests temes era més difícil treure els veïns al carrer.»
—«Sí. En el tema dels habitatges era més fàcil, però tampoc tant.»
—«Ara el barri té pocs projectes de futur.»
—«Pocs, molt pocs.»
—«Només el possible aparcament soterrat que es faria al solar del carrer de Milton.»
—«L'aparcament i prou, a no ser que l'Ajuntament estudiï la possibilitat de fer una repoblació en la part

de dalt de la muntanya o fer un parc natural al costat del carrer de la Primavera. Les bases principals s'han anat aconseguint a poc a poc, només falta un lloc per guardar els cotxes i un altre perquè es diverteixin els joves.»

—«En tot cas, és un barri difícil de reestructurar.»

—«Té poques sortides. Tenim Can Franchessa a dalt i estem rodejats per Singuerlín, que domina tot el contorn de la Guinardera.»

—«I la personalitat del barri?»

—«Queda força difuminada; la Guinardera la coneixen com la part alta del Singuerlín. Nosaltres estem integrats enmig del Singuerlín, que ens absorbeix.»

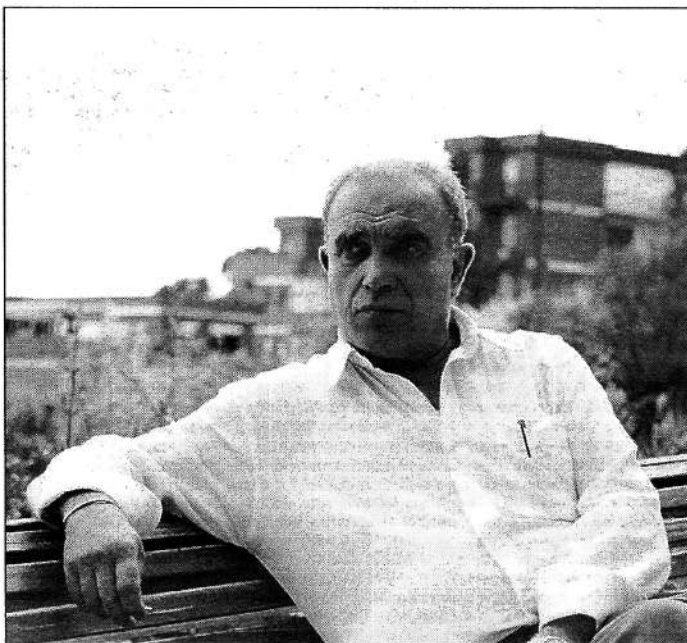
Conèixer el barri

—«La Guinardera és un barri conegut per als col·lectius?»

—«La nostra intenció és destacar-nos fent coses pròpies, diferents de la resta. A les festes populars, per exemple, hem portat *vaquillas* molts anys...»

—«També hi ha la festa del tomàquet.»

—«Aquest és un altre exemple clar. Aquí un cop l'any [pels vols de Sant Joan]

Antonio Portero, assegut en un banc del carrer de Milton. Foto: D. SAURA RAMIRO.

tallem el carrer de Milton i descarreguem un camió de tomàquets perquè els veïns se'ls tirin per sobre. El carrer

és una guerra de tomàquets. Em sembla que som els únics que fem aquesta activitat a Catalunya, tot i que

també es fa per València.»
—«Deixant de banda les festes, la Guinardera és un barri amb poca vida als ca-

rrers, potser condicionat per la falta de comerços.

—«Aquí tots els locals del carrer de Milton eren comerços, però a mesura que s'han obert els supermercats s'han anat tancant.»

Les virtuts del barri

—«El futur de la Guinardera és convertir-se en un barri residencial?»

—«Sí, aquest és un barri molt tranquil i no ens molesta ningú. Tal com es viu a la Guinardera, no cal anar a viure a cap altre lloc per millorar la situació. Estem a la muntanya i, al mateix temps, tenim la platja a deu minuts. Aquí es viu molt bé. A les nits d'estiu, tothom surt al carrer.»

—«Se sent privilegiat de viure a la zona de la Guinardera?»

—«Sí, completament.»

—«Què recomanaria del barri?»

—«Que el vinguin a veure. Tots els que familiars que vénen a veure el barri se'n queden enamorats. L'harmonia de tots els veïns... És un lloc per conèixer. Una prova clara és els preus dels pisos, que van a l'alça i són més cars que en qualsevol altra part de la ciutat, com ara el Fondo.»

ELS BARRIS DE SANTA COLOMA ■ La Guinardera

El parc dels Pinets, situat entre l'avinguda de Catalunya i el carrer de la Primavera, és un dels espais verds de la Guinardera que dona vida al barri. L'aspecte actual del parc es deu a les obres de remodelació que va fer l'Ajuntament entre setembre i desembre de 1994 mitjançant els plans d'ocupació de l'Inem. El cost total de les obres va ser de cinc milions.

La construcció del parc de la Guinardera està motivada, en bona part, per les reivindicacions dels veïns. Després de moltes queixes, aquest espai, dividit en dos nivells, amb columnes d'inspiració clàssica i ple de vegetació, es va convertir en un parc que connecta una part dels pisos de la zona alta amb el carrer de Milton. Actualment, es troba en un estat força degradat i amb moltes mancances i desperfectes, sobretot en les escales i en alguns bancs.

Prats va fer fallida, va deixar les empreses creditors a càrrec del deute. Aquestes empreses, en veure que no podien cobrar el deute, van embargar els béns dels veïns, o el que és el mateix, els seus pisos. La cooperativa no havia acabat les obres i només tenia la gestió administrativa de les finques. Els veïns, que encara no tenien les escriptures, es trobaven indefensos en aquesta situació. Els pisos van sortir a subhasta. Un cop arribats a aquesta situació, el tema va entrar en un llarg procés judicial que va arribar fins al Tribunal Suprem de Madrid. Al final, quan les competències d'urbanisme van passar a mans de la Generalitat de Catalunya, el cas es va resoldre a favor dels cooperativistes, que tenien guanyats els judicis que s'havien fet al Principat.

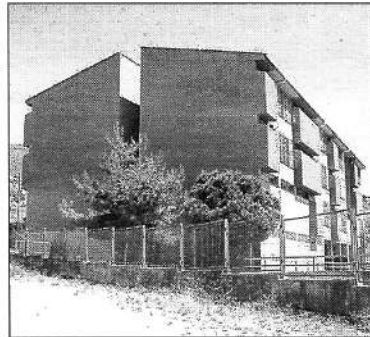
Menys pisos al barri

Tot aquest enrenou amb les obres va fer que dels 540 pisos previstos inicialment per la Cooperativa Vipe al barri només se'n construïssin la meitat. Aleshores, els cooperativistes van aprofitar aquest espai i van vendre els terrenys que havien quedat sense construir per 19.300.000 pessetes. Amb aquests diners es van poder tornar els pagaments inicials que havien fet les persones que volien un pis a la Guinardera. A més, també es van aixecar a poc a poc els embargaments de les hipoteques que havien fet els creditors. Quan es van fer efectius tots els pagaments, els veïns cooperativistes van poder fer les escriptures dels habitatges. Ens trobem a mitjan dècada dels vuitanta, vint anys després que es comencessin a construir els pisos.

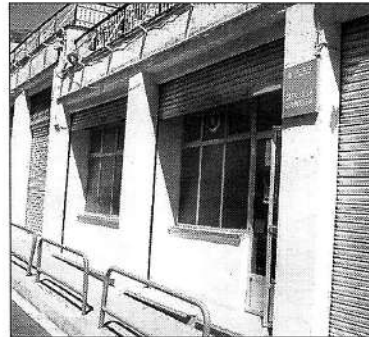
Ara, però, el barri ha guanyat una característica que no aporten els pisos: la tranquil·litat. A més, el conflicte amb la constructora Prats va portar, de retruc, un esponent urbanístic que no tenen tots els barris de la ciutat. A la Guinardera, però, també hi ha pisos que no van ser promoguts per la cooperativa Vipes. Es tracta, en la majoria de casos, d'habitatges de planta baixa que ofereixen una visió global de barri residencial. És, sens dubte, una zona recomanada per als qui busquen una mica de pau dins de la ciutat.

Si alguna cosa caracteritza la Guinardera és la tranquil·litat. Fer un passeig de bon matí pels carrers del barri és una experiència força purificadora per a qualsevol habitant de la metròpoli. El cant dels ocells és un dels pocs sorolls que es poden escoltar.

L'escola Primavera, que pren el nom del carrer on està ubicada, és un dels pocs equipaments del barri. Situat a la part alta de la Guinardera, rodejat d'una extensa plantació de pins, el centre escolar també cobreix el servei d'una part del Singuerlin.

La vida associativa d'aquesta zona de la ciutat es focalitza principalment en el casal del barri. Aquest espai, inaugurat fa prop de vuit anys, serveix de centre de reunió per a l'associació de veïns, el grup de dones i l'espai d'avis de la Guinardera. / Fotos: D. SAURA RAMIRO.

La història de la Guinardera té un punt en comú amb la resta de barris del districte III: els problemes de l'habitatge. En aquest cas, però, hi ha un element diferenciador de la resta de casos. Una cooperativa és el principal protagonista d'aquesta història que comença a mitjan anys seixanta amb l'estafa d'una empresa constructora. Al final, la lluita dels veïns aconsegueix, com en d'altres casos, redreçar la situació i dignificar aquesta situació precària.

Fraus, estafes i pisos

La fallida de l'empresa Prats va condicionar el futur urbanístic de la Guinardera, un barri força tranquil

D. SAURA RAMIRO ■ La història urbanística de la Guinardera està lligada al nom d'una cooperativa: Viviendas para el Suburbio (Vipes). En principi, aquesta havia de ser una solució

per abaratir els costos. Al final, però, va ser una font de problemes. La cooperativa va encarregar les obres de gran part dels pisos de la Guinardera a la constructora Prats SA, que uns anys

després de començar els pisos va fer fallida. La cooperativa va assumir la construcció dels habitatges, però va haver de demanar més diners als socis per poder fer front a les obres. Els

cooperativistes van haver de posar 50.000 pessetes més a les prop de 225.000 pessetes que ja havien pagat. Aquestes 50.000 pessetes les va pagar inicialment el Montepio, que tenia força relació

amb el sindicat vertical. Amb tot, els treballadors van haver de tornar aquestes 50.000 pessetes en pagaments mensuals durant dos anys.

Quan la constructora

IMPREMTA

Varela

Disseny gràfic per ordinador
Fotocomposició de textos
Filmació
Offset color
Impresos en general

COPISTERIA

La Còpia

Fotocòpies color i blanc i negre
Còpies de plànols
Enquadernacions
Plastificats

IMPREMTA
COPISTERIA

RAFAEL CASANOVA, 1 - TEL. 391 44 53 - SANTA COLOMA DE GRAMENET
MAJOR, 24 - TEL. i FAX 386 09 77 - SANTA COLOMA DE GRAMENET

LA TRANSFORMACIÓ D'UNA CIUTAT ■ El Raval

El Raval vist
des de la
Muntanyeta

MARINA GÓMEZ

La foto és presa des de la part alta del carrer d'Àngel Guimerà, a la pujada coneguda per la Muntanyeta. El carrer de Guimerà, el travessa l'avinguda de Santa Rosa. Paral·lel a l'avinguda de Santa Rosa, al fons, es distingeix el carrer de Monturiol, que puja cap als pins. També es veu el carrer Julià o de la Font. La foto és posterior a 1965, perquè a la cantonada Guimerà-Monturiol ja s'hi veu el local de la parròquia de Sant Jaume, construïda per mossèn Josep Esquirol, que va venir la tardor de 1965 amb els altres tres capellans.

Jo vaig néixer a l'avinguda de Santa Rosa, a la part alta tirant cap als pins, que no surt a la foto. A la cruïlla de Santa Rosa amb Guimerà es pot distingir un solar tancat: en deïem el solar del Manco, perquè el va comprar un paleta al qual faltava un braç. Ara hi ha una casa, amb una oficina de La Caixa.

Jo visc en aquesta casa amb el meu marit i dos fills. El bar que es veu al davant era el bar Pedro, avui bar Poli. Al carrer de Santa Rosa hi havia unes moreres precioses que van arrancar quan el van asfaltar.

Recordo que passàvem moltes estones al carrer, els pares treien cadires i feien petar la xerrada mentre jugàvem. Era com un poble, tots ens coneixíem, sempre fèiem festes i la gent es reunia espontàniament. Ara tot és més dens, hi ha menys casetes, molts més cotxes, han desaparegut els jardins i hi ha més blocs.

(Marina Gómez Rodríguez és infermera i membre de l'associació de veïns del Raval)

**EDIFICIS
MAYNOU.SL**

Plaça de la Vila, 3

08911 Badalona

Tel. 389 14 05

COLOMENCS NOUINGUTS ■ El poble romaní

Els més petits són el futur de la cultura gitana, que tenen en els grans la font de saviesa i venerabilitat. Foto: GRAMA.

Van arribar, com la majoria d'immigrants, durant els anys quaranta i cinquanta. Famílies molt nombroses que s'instal·laren en diversos barris de Santa Coloma. És la força de l'estructura familiar la que ha mantingut la seva pròpia identitat però també ha dificultat la integració i la comunicació amb la resta de la ciutat. La seva cultura mil·lenària en l'actualitat experimenta canvis constants per adaptar-se al present, però no volen perdre les seves tradicions.

Els gitanos, uns veïns poc coneguts

La família continua sent l'element de cohesió i referència de la cultura gitana

ALBA GÓMEZ / J.L. SÁNCHEZ
■ Els anys són símbol de venerabilitat i saviesa, un valor més que respectat i assimilat per la cultura gitana. També és allò que més impressiona els països.

La persona gran de la comunitat és la dipositora de les tradicions d'una cultura, que se sap amenaçada. Els seus consells sempre són escoltats i seguits pels familiars i joves. És l'autoritat de la comunitat, tot i que sempre és estimada.

Carmen Amaya Salguero és un bon exemple d'anciana estimada. Matriarca d'una llarga família gitana —set fills i vint-i-set nets— és una dona refeta, de pell avellanada i ulls espurnejants, sobretot quan parla del seu passat, viscut en bona part al Camp de la Bota, zona on immigrants de diversos punts van haver de construir les seves barraques amb plàstics i ferralla.

La famosa Amaya

«El meu pare era un gran ballador, això de ballar és una cosa que ens ve de família.» Carmen ho diu perquè és cosina germana de la famosa Amaya.

La dona reconeix que la vida no li ha estat fàcil, però cada dia dona gràcies a Déu pel que té.

Cada vespre, a les set, la

família Amaya Salguero es prepara per anar al culte de l'església evangèlica, on un pastor del Prat de Llobregat fa un ofici ple d'acords de guitarra i del picar de mans dels assistents.

Als oficis, normalment hi falta en Manuel, el fill solter de la Carmen, que viu amb ella i la Mari, la seva filla petita. En Manuel confessa que s'hi avorxeix molt. «Jo ja reso a casa i, per una altra banda, prefereixo que-

dar-me prenent la fresca amb els meus nens», assegura en Manuel.

Família afortunada

La Carmen es mira els seus fills i neta amb orgull i es considera una dona afortunada: «A la meua família no hi ha conflictes, tots vivim en harmonia, seguint el recete camí del Senyor» i afegeix que «és així com ens guanyem cada dia el Regne del Cel...»

Lluny han quedat aquells estius en què la Carmen recorria amb els seus pares i germans tot Catalunya, aplegant ferralla. Ara la Carmen és una dona casolana. «Estic molt acostumada a estar-me a casa, em vaig casar amb catorze anys i des de llavors he fet el mateix cada dia», declara. Els dissabtes, però, se'n va amb el seu fill José al mercat ambulant que es munta al barri de la Mina a vendre-hi

flors de roba.

La casa de la Carmen sembla una casa de nines. Viu en una planta baixa, al peu de parc del Motocròs, al barri del Raval de Santa Coloma. Hi és des de fa vuit anys. És la casa on ha mort el seu marit però també hi han nascut bona part dels seus neta. La seva filla, la Micaela, viu amb el seu marit i els nou fills a la casa del costat.

La Carmen no té temps d'estar sola, perquè quan no és amb la família és amb alguna veïna que s'acosta al seu portal per a fer-la petar. Els veïns diuen que al barri se l'estimen molt, a la Carmen. Per a la Carmen no hi ha diferències entre països i gitanos. Afirmar, convençuda, que «Déu és el mateix per a tots i per tant, tothom és igual».

Nostàlgia

La Carmen parla de la seva joventut amb certa nostàlgia. «Les coses han canviat una mica entre nosaltres, tot i que encara seguim mantenint els nostres ritus i tradicions principals.»

Malgrat tot, Carmen Amaya Salguero se sent molt feliç perquè creu que la família continua sent avui dia l'element de cohesió i referència de la cultura gitana.

La venda ambulant, un ofici tradicional

A.G. / J.L.S.

■ L'últim punt de venda que va tenir el senyor Paco era a l'entrada del mercat Sagarra. Abans, quan era jove, havia fet tot tipus de feines, des de xollar gossos fins a reparar paraigües o recollir tot tipus de mal endreços que tinguessin un mínim de possibilitat de ser reutilitzats. Es pot dir que es tractava d'un autèntic antecessor de la nostra era del reciclatge. Els seus fills han tingut altres possibilitats laborals. A més de les noies, que són balladores i artistes, el seu fill José ha fet pel·lícules; els altres tenen un bar.

Cada dissabte al mercat ambulant del Fondo se senten les gitanes que anun-

ciën la seva mercaderia, una lletania que forma part del paisatge auditiu del carrer: mitges, calcetes, mitjons, bosses de cabeces d'all a cent pessetes, draps de cuina, encenedors, samarretes.

Alguns venedors s'han integrat al circuit comercial dels mercats, tenen magatzem propi, furgonetes per al transport, i ofereixen roba segons les temporades, abrics, pantalons. La majoria, però, només poden posar una parada provisional i il·legal a terra, que molt sovint han de recollir ràpidament, amb el risc de perdre-ho tot, per la inesperada intervenció dels policies que vigilen el mercat. Diuen que no poden dedicar una part

dels seus guanys per tenir una parada fixa, com fan altres gitanos. Com un peix que sempre es mossega la cua, de tant en tant perden tot el gènere, en exemplar-los la guàrdia municipal.

La Carmen Amaya i el senyor Pedro tenen al darrere una llarga història, la del poble gitano. De poble en poble, recurrent camins, mai arrelats enlloc, han estat els grans desconeguts. Però el temps ha canviat molt i també per a ells és diferent. Des de fa temps, a moltes ciutats, com és el cas de Santa Coloma, hi ha gitanos residents, veïns d'altres veïns, que ja formen part de la diversitat de la comunitat colomenca.

La supervivència de la cultura viva del poble gitano

LOLI RODRÍGUEZ

El poble gitano no té una nació però està repartit per tot el món, compartint el territori amb altres cultures. A Espanya, a diferència del que passa en altres països, les famílies gitanes practiquen una forma de viure sedentària, agafant característiques concretes de les cultures pròpies dels llocs on viuen. Tenen una identitat ètnica com a poble, la qual s'ha anat desenvolupant a través de llargs processos polítics i econòmics. És freqüent trobar persones que pensen que perquè la seva integració sigui efectiva han de perdre la seva identitat.

La realitat ens diu que és possible que subsisteixin diverses identitats al mateix temps, en un mateix lloc, com es veu, per exemple, amb gent oriunda d'Andalusia que viuen a Catalunya mantenint la seva cultura. No cal que assumeixin els símbols d'identitat d'un altre grup, encara que sigui el majoritari (cosa que voldria dir l'assimilació). De fet, el que sí que hi ha és una constant aculturació. Més enllà d'aquests conceptes de les Ciències Socials, que traduïts al llenguatge comú es presten a diferents interpretacions, elements claus per facilitar la convivència són la sinceritat i el respecte vers la diferència. El poble gitano ha aconseguit un bon nivell d'associacionisme i una convivència cordial, fets que han fet possible les relacions interculturals.

Com passa en tots els grups culturals, hi ha un nombre de persones amb un cert grau de desestructuració o de marginalitat. Amb aquests grups és molt difícil treballar en favor de la militància ètnico-cultural, perquè es fa difícil quan les necessitats més peremptòries no estan cobertes. Les dificultats econòmiques són les que posen en perill la tolerància i són les que impedeixen que les relacions multiculturals avancin. Per donar-nos-en, caldria que ens fèssim la pregunta següent: què és el que en realitat ens resulta intolerable? El contacte amb allò que veiem diferent o el contacte amb la marginació social? És ben manifest la nostra permissivitat amb el fet diferencial, però no ho és tant que estiguem disposats a ajudar que els marginats surtin de la marginació, això suposa un esforç considerable, que sovint és difícil d'aconseguir. La cultura viva del poble gitano no depèn únicament de l'interès que els membres del poble gitano tinguin per mantenir-la, sinó que depèn així mateix del grau d'implicació que hi tingui la cultura majoritària. De tothom depèn que la cultura gitana sobrevisqui i que compti amb un àmbit de benestar suficient.

(Loli Rodríguez és assistenta social i treballa a l'Ajuntament colomenca)

LES ENTITATS ■ La Creu Roja

Els voluntaris colomencs de la Creu Roja celebren festes i reunions que ajuden a afavorir la convivència entre tot el grup, que cada cop és més nombros. Foto: GRAMA.

L'entitat de Santa Coloma amb major nombre de voluntaris és la Creu Roja. Tot i això, l'assemblea local colomenca es gestiona conjuntament amb Badalona i Sant Adrià de Besòs des de l'any 1984. Per tornar a ser independent cal un creixement en el nombre de voluntaris. De moment, les expectatives de creixement són força bones: cada mes ingressen una mitjana de trenta voluntaris disposats a dedicar una part del seu temps al servei de la ciutat.

Al servei de la ciutat

L'assemblea local de la Creu Roja aspira a recuperar la seva independència mentre els voluntaris augmenten gradualment

MARTA MEMBRIVES
■ L'assemblea local colomenca de la Creu Roja va deixar de ser independent l'any 1984 per annexionar-se amb les assemblees de Badalona i Sant Adrià. Aquesta situació s'ha mantingut fins a l'actualitat tot i que en el futur pot canviar. Aquest és el principal objectiu de la presidenta actual de l'assemblea, la regidora colomenca Pilar Puig, que va ser triada al mes de gener de 1996 per l'assemblea provincial.

La consolidació d'un nucli important de voluntaris és una de les principals preocupacions de la presidenta local. El voluntariat, segons Puig, «hauria de ser polivalent, tant per fer tasques de prevenció com d'acompanyament». A Santa Coloma hi ha actualment 250 veïns que són voluntaris de la Creu Roja i hi ha una mitjana d'entrada de vint-i-cinc a trenta nous voluntaris cada mes.

El major creixement de voluntaris a la ciutat es produeix després d'esdeveniments multitudinaris com ara la Fira d'Abril, on molta gent s'arriba a la caseta de l'entitat i s'interessa per les

condicions que calen per ser-ne voluntari. Al llarg de l'any es fan xerrades pels instituts de la ciutat donant a conèixer les activitats que promou l'entitat. Aviat està previst començar una campanya local de captació de voluntaris majors de 18 anys, tot i que als 16 anys ja es pot ser voluntari de la Creu Roja amb plens drets i s'hi pot pertànyer des dels 13 anys. Per complementar tota

la informació i promoció que es fa a nivell local hi ha les campanyes globals de promoció del voluntariat.

Preparació prèvia

Les dues tècniques locals, diplomades en treball social, són les encarregades d'entrevistar tothom que desitja ser voluntari. La xerrada serveix per determinar el perfil del voluntari i conèixer quines són les expectatives i

motivacions. Tots els que decideixen tirar endavant participen en un curs de formació bàsica que inclou nocions sobre el coneixement de la institució i una simulació de circumstàncies concretes per conèixer les reaccions dels voluntaris.

Les activitats que desenvolupa cada voluntari estan en funció de les seves motivacions i les seves capacitats. La formació que es

dóna és global, es fan cursos de formació i reciclatge i s'ha implantat la formació continuada. Els cursos es fan a la mateixa seu i els encarregats d'impartir-los són en alguns casos voluntaris i sent vinculada a la Creu Roja.

El cos tècnic de la Creu Roja s'ocupa de coordinar els voluntaris i de programar com es divideixen el temps i les activitats que presta

cada voluntari. Cal elaborar el programa d'activitats de forma molt acurada per no defraudar les expectatives de cap persona que tingui interès a col·laborar i també cal tenir en compte que no es pot sobrecarregar ningú.

La Creu Roja de Santa Coloma va ser la primera entitat de la ciutat que va acollir objectors que feien la prestació social substitutòria (PSS). Actualment hi treballen vuit objectors i realitzen tasques semblants a les que fan els voluntaris.

Voluntaris joves

La majoria de voluntaris colomencs de l'entitat tenen una edat compresa entre els 16 i els 25 anys i gran part dels nous ingressos són gent molt jove. Tot i que les tasques són totalment voluntàries, es demana un mínim de compromís. Quan un voluntari fixa la seva disponibilitat, s'espera que sigui disciplinat. D'aquesta manera es vol evitar que perjudiqui la resta de l'equip que treballa amb ell. Segons la presidenta local, la gent jove «respon molt bé a la disciplina que requereix aquesta mena de tasques».

Per poder mantenir la cohesió del grup i el sentiment de pertinença a un mateix col·lectiu, es fan reunions i celebracions en les quals participen tots els voluntaris. Una part de la tasca que porten a terme els tècnics locals de la Creu Roja és aconseguir que tothom s'hi trobi bé per afavorir el creixement del cos de voluntaris, la veritable ànima de la creu Roja.

Voluntaris: de la muntanya a les festes majors

■ Hi ha qui pensa que en molts casos els voluntaris de la Creu Roja són mà d'obra barata que fan sense cobrar tasques que altres podrien tenir com a ocupació principal. La presidenta de l'assemblea local, Pilar Puig, refusa obertament aquest plantejament i diu que es fruit de la poca cultura del voluntariat que hi ha en aquest Estat. «Els serveis que prestem són un complement humanitzador a altres tasques, però hem de tenir en compte que sense voluntariat moltes coses continuarien funcionant».

explica Puig.

Els voluntaris colomencs del comitè local de la Creu Roja fan tasques de socorrisme i activitats relacionades amb diferents programes de serveis socials. Els recursos mecànics de l'assemblea són compartits pels tres municipis que en formen part. El parc mòbil està situat a Badalona.

Prevenció d'incendis

Una de les principals ocupacions durant l'estiu dels voluntaris colomencs és la campanya de prevenció d'incendis a la part de la serra de Marina que hi ha al terme

municipal de Santa Coloma. En aquest cas, actuen els caps de setmana a les zones on hi ha concentració de persones i treballen en l'àmbit dels primers auxilis i de la prevenció de focs a través de la informació a tothom que va a passar el dia a la muntanya sobre tot allò que està prohibit fer al bosc.

Els voluntaris participen també en activitats de benestar social amb programes d'assistència a minusvàlids, avis i reforços escolars. La gent gran que viu sola són els protagonistes d'un programa específic d'atenció i seguiment.

Hi ha un programa de salut mental que consisteix a fer activitats de lleure amb la participació activa dels malalts ingressats a la Clínica Mental. Les festes majors, els aplecs, les romeries i les fires com l'Exposcoloma i la Fira d'Abril són cites habituals del calendari de la Creu Roja colomenca. Una altra de les activitats que es fa amb el suport dels voluntaris és el Mercajoc. Es tracta d'una guarderia que funciona divendres i dissabtes al mercat del Singuerlin, per mantenir entretinguts els infants mentre els pares i les mares fan les compres.

INSTANTÀNIES ■ El centre veterinari de l'avinguda Mossèn Jaume Gordi

A l'esquerra, una imatge de la sala d'espera del centre veterinari. A la dreta, una de les veterinàries, la Roser, examina un gos. Fotos: L. CAMPUZANO

Els animals, com els nens, desperten en grans i petits el sentiment de protecció. Potser per això, en totes les consultes veterinàries és habitual de veure parelles acompanyant el seu gos al metge, agafant-los en braços quan, en arribar a la porta del centre, l'animal recula espantat, i el tranquil·litzen mentre la veterinària l'examina. Els gats, tortugues i ocells, però sobretot els gossos, són per als seus amos els altres petits de la casa.

El metge dels altres petits de la casa

El centre veterinari de l'avinguda de Mossèn Jaume Gordi ofereix des de fa vuit anys atenció mèdica a gossos

LOURDES CAMPUZANO
■ Dijous, 23 de maig. Són les dotze del migdia. Al rebedor del centre veterinari de l'avinguda de Mossèn Jaume Gordi, fa estona que esperen el seu torn dues parelles amb el seus gossos. Els animals resten quietos asseguts a terra o a sobre dels bancs, mentre els seus amos intenten de passar l'estona llegint el diari, acarant l'animal i examinant-li el pelatge, o entretenint-se amb qualsevol altra cosa.

Mentrestant, continuen arribant animals al centre veterinari: ve un caniche, una cria de pastor alemany i un chihuahua. I és que, tot i que el centre també atén ocells, tortugues i gats, la majoria dels pacients són gossos. Tots entren al rebedor, i després a la consulta, en braços del seu amo. Se'ls pot veure arribar a peu fins a l'entrada i recular espantats, com si endevinessin —o més aviat recordessin d'altres visites— les bates blanques i les injeccions. És el moment en què els agafen enlaire per vèncer la seva resistència.

L'arribada dels nous pacients distreu fugaçment les persones que són a la sala d'espera, més atentes, però, a qualsevol moviment que indiqui el moment d'entrar a la consulta. De sobte, s'obre una porta i entra corrents un boxer perfectament pentinat. Darrera d'ell, una jove, vestida amb bata

blanca, corre arrossegada pel gos. És la perruquera del centre. En entrar, Chipi corre cap a la seva propietària, una dona jubilada que l'espera des de fa un quart d'hora. La dona paga 4.500 pessetes per la sessió de perruqueria i la vacuna de Chipi, i després marxa amb l'animal. La perruquera agafa

llavors un altre gos i rep les indicacions de la propietària. «Talla-li molt perquè vagi ben fresca però deixa-li una mica de serrell», li diu.

Mentrestant, s'obre una altra porta i una de les veterinàries del centre, la Roser, crida un pacient. Un jove amb una cria de pastor

alemany s'aixeca i entra a la consulta. L'animal de seguida desperta les simpaties de la metgessa, que l'acaronava mentre pregunta al seu amo què li passa. «Fa uns dies que va coix i tinc por que sigui displàsia [una anomalia en el desenvolupament]», li explica el jove. La visita dura poc més de deu minuts. El

temps suficient perquè la veterinària li examini la pota afectada, li posi el termòmetre, li miri les dents i li recepti unes pastilles. «I l'altre gos? On l'has deixat?», s'interessa la Roser. «No el trec a passejar des de fa tres setmanes. Ara el té la Sònia», contesta el jove, que, en veure el desconcert de la Roser, s'afanya a aclarir-li qui és la tal Sònia: «És que abans erem parella, saps?, però hem tallat i ella se l'ha quedat.» «Ja veus, el trauma no l'hem tingut nosaltres per deixar-nos de veure, sinó l'animal per haver de renunciar a un», assenyalava. El jove té raó i alhora s'equivoca en els seus raonaments. Ell, encara que no se n'adoni, s'ha empassat el trauma buscant-se un gos que supeixi la companyia de l'altre.

I és que els animals són en molts casos un element d'unió entre la parella. Molts dels gossos que són a la sala d'espera del centre veterinari vénen acompanyats dels seus pares. El Paco, per exemple, demana festa a la feina cada dia que ha de portar la seva dona i el gos al veterinari, o els nens al metge. Avui, però, s'han ajuntat totes dues coses. En veure que la visita del gos es retarda més del compte, el Paco dubta: et quedes tu o vas a buscar el nen? Finalment, ell s'hi queda i ella se'n va al col·legi. Ells, millor que ningú, exemplifiquen la responsabilitat que exigeix tenir un animal.

El patiment dels «familiars»

L.C.
■ Des de la sala on les tres veterinàries atenen Kitsch, un gos afectat per pinçaments a les cervicals, es poden sentir els gemecs dels altres tres animals que són ingressats a l'hospital del centre. Dos encara estan convalescents de l'operació a què han estat sotmesos la nit passada. El tercer, un caniche de més de deu anys de vida, ha arribat al centre fa tan sols un quart d'hora. Segons han explicat els seus propietaris, el gos ha passat la nit vomitant. El seu estat, però, ha empitjorat de tal manera en les últimes hores

que els seus amos, espantats, no s'ho han pensat dos cops i han deixat d'anar a la feina per portar el gos al veterinari.

Embolicat en una manta i arraulit en un dels cantons de la sala, l'animal ha hagut d'esperar uns deu minuts fins que l'han atès, l'han fet entrar a la consulta, l'han observat i n'han dictaminat l'ingrés. Llavors li han posat el sèrum —la medicina veterinària, al cap i a la fi, no dista massa de la humana— i li han començat a fer diverses proves per tal d'esbrinar quina malaltia pateix. El seu mal, però, té

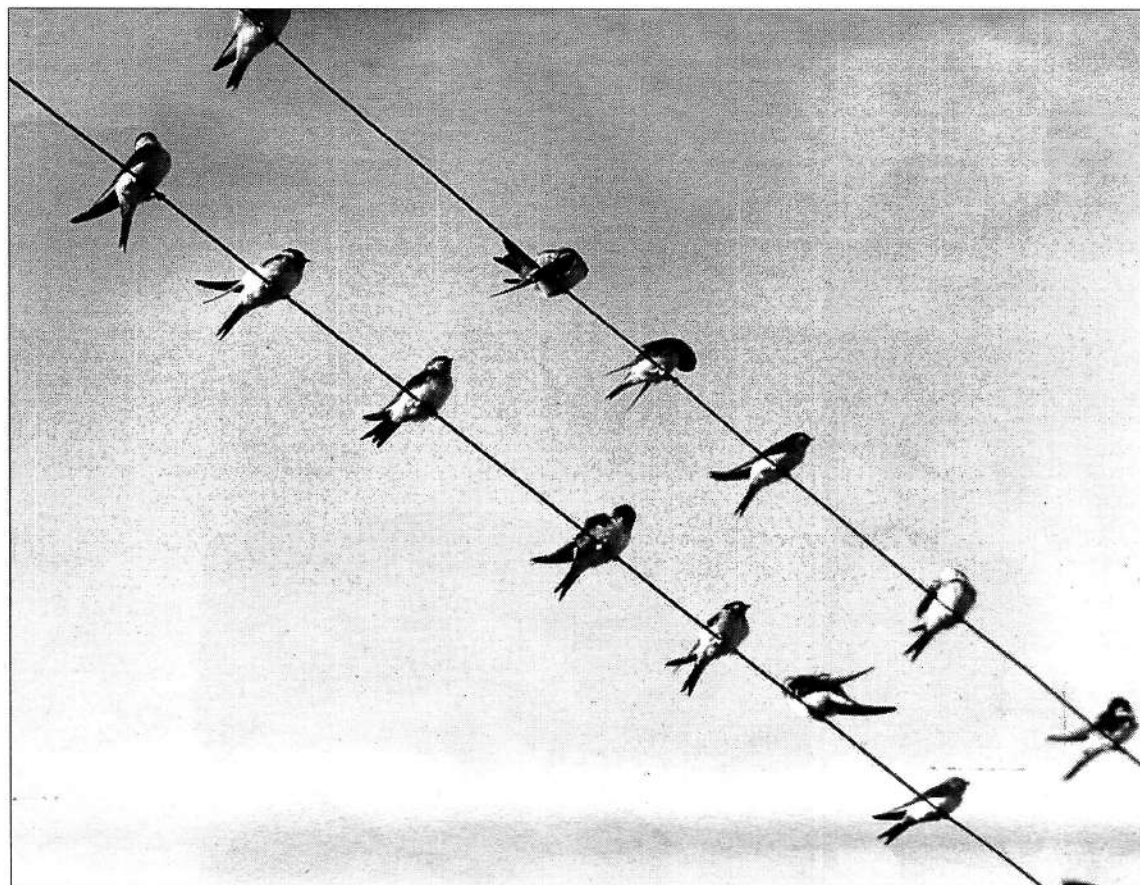
diffícil solució. El seu problema és que és massa vell.

Els deu minuts que han hagut d'esperar fins que han atès l'animal els han semblat eterns. Ha estat poc temps però suficient perquè la dona hagi començat a desesperar-se. «Com se'm mori la gossa aquí...», ha dit, encesa pel nerviosisme i la desesperació.

Escenes com aquesta no són habituals a la consulta d'un centre veterinari, però sí previsible perquè l'animal és un més de la família. El gos, diuen, és el millor amic de l'home. Qualsevol que passi pel centre vete-

rinari pot arribar a pensar que el gos és fins i tot millor amic de l'home que el mateix home. Almenys, així ho demostra el fet que alguns propietaris avicin més la seva mascota que el seu company. Que li comprin perrill i pastissos; que el vesteixin i fins i tot se'l fiquin al llit. Són, però, només uns quants. La majoria en tenen cura, vigilen perquè tinguin una alimentació adequada, perquè se'ls posin totes les vacunes; pateixen quan es posen malalts, els enterren en un cementiri quan es moren... però sense estridències.

FAUNA URBANA DE SANTA COLOMA ■ Els ocells de la ciutat

La proliferació de les zones verdes a la ciutat a afavorit l'arribada d'estols sencers d'aus que abans passaven de llarg. Foto: JAUME P. SAYRACH.

«Els ocells
amics»,
de Josep Maria de
Sagarra

AGUSTINA RICO

En Peret d'en Bachs era un expert en animals de bosc. Ell va ser qui va ensenyar a Josep Maria de Sagarra a gaudir de l'espectacle dels ocells en llibertat. Ell i els seus fills van convertir-se en uns col·laboradors insubstituïbles de la tasca de proporcionar-li ous i nius de les diferents espècies que visitaven els paratges de la Torre Balldovina.

«Santa Coloma —diu Sagarra— era aleshores un lloc de primera per un ornitòleg. La part de conreus, la muntanya i la zona del Besòs, pròxima al mar, amb els aiguamolls, canyars i salzedes, afavorien la presència de tota mena d'espècies d'aus. A la tardor, i en apuntar l'hivern, l'emigració de les infinites menes d'ocells convertia aquells indrets en un paratge de trepidants sorpreses.»

La seva passió pels ocells va fer que Josep Maria de Sagarra es convertís amb el temps en un autèntic expert en ornitologia. *Els ocells amics*, llibre escrit per als infants l'any 1922, és la plasmació del seu coneixement de les aus silvestres.

Aquest llibre va aparèixer poc després d'haver venut la torre, el 1922. Va ser escrit a petició de la Mancomunitat —govern que podria qualificar de «preautonòmic», que aplegava les quatre diputacions catalanes i que durà de 1914 a 1925.

Al llibre de Sagarra explica als infants les característiques i els costums dels principals ocells del país i els incita a l'amor i a la conservació de la natura. Excepte el to en parlar als escolars, cosa que ha canviat molt en aquests anys, el contingut del llibre és un exemple d'allò d'ensenyar tot delectant, com ens ho mostra aquest paràgraf: «Al costat de les garses tan entremaliades i els esparvers lladre-gots, i els gaigs barroers i els ànecs golafres, hi trobem aquelles mallarengues tan treballadores i tan pacients que fan nius que semblen un miracle.»

Al poema *Mater lacrimarum*, del seu primer llibre de poemes, escrit entre el 1912 i el 1914, també apareixen les aus que va conèixer en els paratges colomencs, com ell mateix confirma a les *Memòries*. El poema recorda la dolça melancòlia que l'envaïa en acabar l'estiu: «Ànima trista, abatuda, remembra / el temps que l'aire s'aplana pels cims / i els dies blaus i daurats de setembre / fan madurar la dolçor dels raïms. / Que pel cel volen les belles ramades / de passarells que se'n van a mig-jorn, / i les primeres castanyes granades / surten calentes i obertes del forn. / I baixa l'aigua per totes les ribes, / i en l'olivera plorant sereni...»

Una parella de cignes negres són els inquilins més nous de la plaça de Catalunya. Fa prop d'un any que viuen a la caseta que hi ha al costat de l'estany de la plaça i ja han fet una posta d'ous. Aquest fet evidencia la bona convivència entre les aus i els colomencs. El creixement de les zones verdes, la reducció de la pol·lució i la declaració de zona protegida a tot el terme municipal de Santa Coloma han estat tres dels motius que han provocat la proliferació dels ocells a la ciutat.

Els veïns que vénen dels núvols

La millora de les condicions ambientals i el creixement de les zones verdes han contribuït a la proliferació dels ocells urbans

MARTA MEMBRIVES
■ Els ocells urbans són les espècies que viuen a les ciutats tot i que la convivència d'aquests animals en el medi urbà no és senzilla. A Santa Coloma la millora de les condicions en els darrers anys també ha influït de forma positiva en la població d'aus. La proliferació de les zones verdes ha contribuït a crear un ambient més acollidor per a la majoria d'aus urbanes, que fins fa poc preferien altres municipis amb un entorn menys agressiu. A Santa Coloma abunden les espècies més conegudes d'aus urbanes, com ara coloms, pardals, falcions, orenetes i estornells.

Darrerament, una espècie de litoral com són les gavines, s'ha convertit en un veí habitual de la ciutat. La proximitat del litoral i de la desembocadura del Besòs, que serveix de port d'entrada d'aquestes aus cap a l'interior, són les causes que la població de gavines hagi augmentat espectacularment en els darrers anys. Alguns individus d'aquesta espècie es poden trobar al pati de les escoles compartint les restes de berenar dels infants. A més de les gavines comunes, a la ciutat es poden observar altres espècies menys freqüents, com ara el gavià argentat i la gavina

riallera. L'adaptabilitat de la seva dieta és un dels motius que marca l'extensió de l'espècie, ja que poden sobreviure fins i tot de les restes que s'acumulen als abocadors de deixalles.

Evitar les plagues

El creixement massiu d'algunes espècies com les gavines i els coloms pot, a la llarga, causar problemes perquè hi ha la possibilitat que transmetin malalties a

l'home. En el cas de Santa Coloma encara no han provocat cap problema greu. Tot i això, els responsables municipals controlen els grups d'espècies més abundants, com els coloms i les gavines, perquè no es converteixin en plagues urbanes.

La proliferació de les gavines podria acabar sent un problema important, perquè es tracta d'una espècie força agressiva i que no té por

de les persones. Un dels grups més afectats per la transmissió de malalties que porten els coloms són els infants que juguen als parcs.

La disminució de la contaminació atmosfèrica ha estat una de les causes de la proliferació d'aus que abans gairebé no freqüentaven Santa Coloma perquè s'establissin a la ciutat. L'increment en el nombre d'ocells no és sempre un fet positiu. En el cas dels falcions, que

acostumen a agrupar-se en estols de grans dimensions i volen en cercle, poden provocar problemes en les línies elèctriques.

Dintre dels ocells comuns al medi urbà hi ha les orenetes. A més de la varietat més coneguda hi ha la de cua blanca, que és més petita que la vulgar i que construeix nius de fang a sota de les balconades dels edificis. Temps enrere n'hi havia una colònia instal·lada als jutjats, però les intervencions urbanístiques que s'han fet han escampat la colònia d'orenetes per tot el terme municipal.

Els parcs de la ciutat són la llar de moltes classes de petits ocells, que han pres la ciutat com el seu lloc de residència estable. Els pit-roigs són una de les espècies que ha triat Santa Coloma com a lloc de residència estable i ara les famílies d'aquests pardals van augmentant. Una de les parelles més conegudes de colomencs són el Jordi i la Montserrat, els cignes negres que viuen a la caseta que hi ha al costat de l'estany de la plaça de Catalunya. La consciència cívica dels colomencs ha permès una existència pacífica a la parella de cignes, que fa uns quants dies van fer una posta d'ous.

com el xoriguer comú. Fins i tot hi qui diu que ha vist algun exemplar d'aligot vesper, encara que aquest punt no ha estat confirmat.

Tot i la prohibició de caçar al terme municipal, encara hi ha molta gent que es dedica a atrapar petits ocells per engabiar-los. Els sistemes que fan servir són el vasc i la xarxa japonesa. Totes dues tècniques estan expressament prohibides per la llei de defensa dels animals del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat. Molts d'aquests petits ocells que són engabiats moren poc temps després perquè estan acostumats a viure en llibertat.

Els ocells baixen a visitar la ciutat

M.M.
■ A més de les espècies d'ocells urbans més conegudes, hi ha altres que darrerament es deixen veure per Santa Coloma. Es tracta de famílies d'aus que tenen el seu lloc de residència al parc forestal de Sant Mateu però que fa un temps que s'atreixeixen a baixar a la ciutadania. El fet que tot el terme municipal hagi estat declarat zona protegida i que s'hagi prohibit la caça fan que es puguin veure espècies que abans mai apareixien pels parcs urbans. Les zones més properes a la serra de Marina, com són els parcs que hi ha als barris de Can Franquesa, les Oliveres, la Guinardera, el Sin-

guerlín, Riera Alta i Cementiri Vell, són un bon espai per observar ocells com garses, tòrtres i puputs.

Un altre dels factors que respon a l'abundància d'aus és que Santa Coloma es troba al mig d'una de les rutes de pas de les aus migratòries. La proximitat del riu és el pol d'atracció d'espècies que fan la ruta migratòria, com els esplugabous. Les piscines de Can Zam han estat en algunes ocasions l'àrea de descans d'alguns ànecs enmig de la seva ruta migratòria.

Engabiar pardals

Altres aus que se senten atretes per la proximitat del riu són petits rapinyaires

EL RACÓ DE LA LECTURA ■ Llibres per triar i remenar

«Una dona de vint-i-set anys —digué Marianne després d'una pausa— no pot pretendre ja sentir o inspirar un amor sòlid; i si té la casa desguarnida i poca fortuna, el millor que pot fer és convertir-se en institutriu o infermera, per guanyar-se la vida i protegir la seva vellesa» [...] «Sé que és impossible —va replicar Elinor— fer-te veure que una dona de vint-i-set anys pot sentir per un home de trenta-cinc alguna cosa tan propera a l'amor que el converteixi en un atractiu company.»

Amor assenyat, apassionat; amor a la fi

«Seny i sensibilitat» ataca la hipocresia i tibantor de les classes socials acomodades d'Anglaterra

MARGARIDA MONTERO ■ Si dediquéssim un quant temps a descobrir quina era l'esperança de vida entre les dones que habitaven a zones semirurals a l'Anglaterra de la primera meitat del segle XIX, potser no ens sobtaria tant l'afirmació rotunda de l'eixelebrada Marianne pel que fa a les possibilitats del matrimoni i, per descomptat, de despertar passions, que podia tenir una «dona madura» de vint-i-set anys sense compromís.

Seny i sensibilitat —*Sense & Sensibility*— (1811) és una novel·la de l'escriptora britànica Jane Austen, que va viure entre la fi del segle XVIII i principis del XIX. Austen no coneixia l'èxit com a escriptora fins que, pòstumament, se li va reconèixer el valor a un tipus de novel·les que, tot i tractar arguments aparentment inofensius, atacaven de forma aguda i enginyosa la hipocresia i tibantor que movia el comportament de les classes socials acomodades de l'Anglaterra del nou segle.

L'obra relata les experiències de les dones Dashwood: la mare i les tres filles Dashwood: Elinor, Marianne i Margaret. Aquest ramet de senyora i senyoretes ve a complicar el laberint de noms que hi ha als primers capítols amb la intervenció d'una cinquena senyora Dashwood, que és en realitat la dona del fill baró del primer matrimoni del senyor Dashwood pare.

Si ja us heu desembolicat, continuem. Aquest fill primogènit rep, naturalment, la pràctica totalitat de la fortuna del seu pare en herència, a més de la promesa de procurar el benestar de la seva madrastra i germanes. Però el que en Dash-

«Seny i sensibilitat» relata les experiències de les dones Dashwood. Foto: GRAMA.

wood Jr. entén per benestar no sembla cobrir les necessitats (un pèl luxoses, tot s'ha de dir) de les malaurades dones. Així doncs, i amb un seguit d'episodis plorosos i resignats, les quatre han d'abandonar la seva residència de Nordland. Però, sortosament, no triguem gaire a comptar amb la generositat d'un parent llunyà de la mare que els ofereix una caseta al camp, envoltada de veïns rialsers, interessants, divertits, curiosos i, sobretot, molt i molt tífers. Tant és així que la vida de les senyoretes Dash-

wood es veu sorollosament manipulada i dirigida per la matriarcal senyora Jennings que, amb la millor voluntat del món, no deixa d'interferir amb la pitjor de les fortunes en els anells amorosos de les germanes.

Marianne és una jove de quinze anys, bellíssima i conscient de les seves possibilitats, alhora presumeix de guiar tot i cadascuna de les seves accions a partir dels batecs del seu cor, i que qualsevol mena de prudència significa la mort dels sentiments. Si s'estima, s'estima i prou. Al cor de la

Marianne no hi tenen cabuda les normes de conducta fèrries i ben catalogades que existien al seu país i a la seva època.

Ben al contrari de l'Elinor. La germana gran és la protagonista de la novel·la en tant que és espectadora de tot allò que s'esdevé al seu voltant, permetent que el lector pugui seguir els esdeveniments a través dels seus ulls, i una mica també a través del seu cor, no tan fred com la Marianne es pensa. Ni molt menys. I enmig d'un seguit de trobades, amors, desamors, esperan-

ces, anells, festes, balls, comentaris en veu baixa i misatges furtius, la Marianne i l'Elinor troben la companyia d'un coronel enamorat, d'un jove aspirant a rector que no acaba de decidir el seu futur, d'un matrimoni desigual en alçada i caràcter, d'una noia que vol un marit amb prou capital per mantenir-li els capritxos, d'una germaneta petita que apareix i desapareix de la narració constantment i, sobretot, d'un genet intrèpid i aventurer que acaba avergonyit. El final demostra que la vida ens porta per on vol.

Sant Jordi de Gramenet: Els llibres que més es van vendre

JOAQUIM J. PÉREZ

■ El 23 d'abril, diada de Sant Jordi, els catalans ens vam intercanviar roses i llibres, amants amb petons i abraçades. És una festa de gran bellesa, on l'amor i la cultura, sempre tan necessaris, caminen plegats.

De les roses no podem comentar gran cosa, si fa no fa les que es regalen per Sant Jordi totes són semblants: vermelles, i amb una olor característica.

Dels llibres que es van regalar si que en podem dir alguna cosa més. Cal destacar, sobre les vendes que es van fer a la nostra ciutat, el predomini dels llibres en català i els d'autors d'arreu de l'Estat. Un tret comú dels títols que ocupen els primers llocs de les llistes dels que s'han venut més és la publicitat indirecta que reben de la televisió. *Santa Maria, pa cada dia*, de mossèn Ballarín; *El Terrat*, una tonteria com una casa, de l'equip que fa el programa radiofònic d'El Terrat a Ràdio Barcelona, capitanejat per Andreu Buenafuente; i *Eta nació en un seminari*, del mississipero Álvaro Bacza són llibres que vénen avalats per les contínues aparicions dels seus autors a la petita pantalla.

La majoria de llibres venuts són novetats aparegudes recentment perquè les editorials reserven els seus escriptors best-sellers per a aquestes dates. Els lectors, que sovint trien aquest dia l'únic llibre que compren en tot l'any, es deixen guiar per les signatures de renom. *La regla del tres*, d'Antonio Gala; *El premio*, de Manuel Vázquez Montalbán; *Modelos de mujer*, d'Almudena Grandes; o *La piel del tambor*, d'Arturo Pérez-Reverte, en són exemples ben clars.

També els premis obtinguts, gràcies al seu ressò, són un bon reclam per atraure els compradors. *Els fantasmes del Trianon*, del finat Néstor Luján; *Matando dinosaurios con tirachinas*, del novell Pedro Mestre, o *Cita a Tombuctú*, de Pep Subirós, tots tres guardonats amb un premi literari important, omplen la zona alta de la llista. La contribució colomenc a aquest hit-parada és un gramet d'amor a *Santa Coloma i altres relats*, amb relats dels membres de l'Associació de Joves Escriptors en Llengua Catalana que presideix el colomenc Jordi Valls. Aquest llibre recull els contes curts de Manel Alonso, Albert Calls, Joan Cardona, Raquel Galdon, Emili Gil, Rodolfo del Hoyo, José Luis Lozano, África Moreno, Martí Rosselló, Natàlia Solà, Sílvia Tarragó, Jordi Valls, Jordi Varela i Manel Zabala. Quatre d'aquests catorze autors són d'origen colomenc.

Per acabar cal assenyalar que els colomencs ens raquem poc la butxaca a l'hora d'invertir en literatura. Seria bo que, des d'ara, comencéssim a estalviar de cara a la diada de l'any 1997.

«Los pilares de la tierra», de Ken Follet

SUSI DÍAZ BASTIDA

Aquesta és una novel·la històrica, situada en l'Edat Mitjana. Descriu molt bé aquells temps. Hi apareixen els tres estaments en què es componia la societat —la noblesa, el clergat i el poble baix—. Els personatges són descrits amb molta força. El protagonista és un mestre d'obres, al qual acompanya la seva família. Aquest home havia treballat en un caserí important, però es queda sense feina i ha de començar un llarg itinerari buscant qui el contracti, fins que troba treball en la construcció d'una catedral. Una obra que omple tota una vida, que no s'acaba amb una generació, sinó que la continuen els fills, i els nets. Al llarg de la narració es descriu molt bé la vida de família, en especial les relacions dels pares i fills. S'hi recrea una història d'amor. Tot plegat fa que malgrat que el llibre és molt extens, la lectura resulti fàcil; t'enganxa de bon començament i no el pots deixar.

(Susi Díaz Bastida és mestra i viu al Centre.)

«El món de Sofia», de Jostein Gaarder

JOSEP VILLEGAS LÓPEZ

El llibre és una explicació molt amena de la història de la filosofia. A Sofia s'explica d'una manera amena i entenedora. El fil conductor és la història que viu una nena que, sense saber qui les hi envia, troba unes cartes a la bústia que tracten de temes filosòfics. L'interès de la novel·la està a descobrir qui és l'autor de les cartes. Hi ha tot un seguit de cites que els dos es fan, fins que finalment es troben. En aquesta intriga el lector es va endinsant en la filosofia. La nena pregunta sobre els temes i els problemes que la preocupen i el corresponal desconegut li va responant, explicant-li les diverses respostes que els filòsofs de diferents èpoques han anat donant al tema. L'aventura va arribar a un moment que no em va interessar, però. Amb tot, el llibre et dona una visió força completa de la filosofia al llarg de més de dos mil anys d'història.

(Josep Villegas López és electricista industrial i viu al Raval.)

«L'amic retrobat», de Fred Uhlman

JUAN CARLOS SAIZ

L'obra mestra la va qualificar Arthur Koestler. I funciona com un conte, com una catedral a la qual no es pot treure ni una paraula, a risc que no es comprengui. El personatge del nostre conte fuig de l'Alemanya nazi a Nord-amèrica, on no podrà dedicar-se al seu somni de joventut, que era la poesia. Es considera un fracassat; però l'Alemanya de Goethe i Hölderlin, encarnada en l'amic retrobat, renaixerà i tornarà a combatre Hitler. L'aristocrata amb qui havia compartit els anells juvenils, i que després va enrolar-se al nazisme, tornarà a donar-li la pau, d'una manera novel·lesca. Possiblement la mateixa pau que l'autor, Fred Uhlman, cercava escrivint, que era la manera de saldar un compte pendent amb el seu passat, amb l'Alemanya de la qual també es va escapar, sense que hagués merescut, malgrat tot, que se'l pagués amb l'exclusió, com abans va fer amb els jueus.

(Saiz és administratiu i viu al Centre.)

RELATS DE SANTA COLOMA DE GRAMENET ■ Capítol V

En Josep Lluís Vidal, el parapsicòleg i professor universitari que intenta treure l'entrellat del cas del fantasma del parc d'Europa s'ha acabat convertint en el principal sospitós de l'assassinat de la Niña, una de les claus del cas. Vidal recorre al capellà Rosendo Gómez, molt apreciat entre la comunitat religiosa colomenca, per intentar trobar una sortida a l'embolic en què ha acabat atrapat. Les coses es complicaran quan entri en escena, de nou, l'explicia Arsenio López.

Escac i mat

SAMUEL BLANCO

«La Mariana la vaig conèixer quan vaig arribar a Santa Coloma, aviat farà cosa de vint-i-cinc anys. Era una dona molt atractiva, elegant, estilitzada. La seva veu la vaig sentir per primera vegada al confessionari. Tenia una veu dolça, que em parlava de pecats que farien somriure un adolescent. A poc a poc es va anar integrant en la vida de la comunitat, a la parròquia, i així és com ens vam anar estimant, a poc a poc. L... res més.»

La Mariana, veïna del cinquè segona d'un bloc de pisos de l'avinguda Pallaresa, va morir d'amor. El primer desengany el va tenir quan Rosendo Gómez no va voler deixar el sacerdoci per ella. El segon, quan el seu marit la va deixar per una altra. De fet, ell sempre l'havia enganyat amb altres i ella ho sabia, però sempre tancava els ulls. A vegades és millor mirar cap a un altre costat, la vida sembla més fàcil. La Mariana ho havia fet sempre, fins que un dia no ho va poder fer més.

En Rosendo, en part, se sentia culpable. Culpable per no haver tingut prou valor per deixar els hàbits per una dona que mai havia deixat, en secret, d'estimar-lo. Culpable per saber-ho.

—Creu que la Mariana és el fantasma del parc d'Europa?— vaig preguntar-li.

—No ho sé. L'he vist, però no sabia dir-ho.

—Quina relació tenia amb la Niña?

—...la Niña? La relació amb la Niña? Cap en especial... Només que ella era allà, aquella, aquella nit...

—Quina nit?

—La nit que la policia va trobar morta la Mariana... al davant del parc d'Europa.

—La Niña és morta.

—Ho sé, tot Santa Coloma en va plena.

—Quan la va veure per última vegada?

—No faci de policia, senyor Vidal... Me

n'haig d'anar. Els fidels m'esperen.

I va marxar, i jo tenia molt clar que no en trauria res de perseguir-lo, mentre el mirava caminar, perdent-se enmig de la gentada. Sabia que no el tornaria a veure.

De nit, la plaça de la Vila fa basarda. Eren les tres de la matinada i la plaça estava totalment deserta; amb prou feines algun cotxe creuava la carretera. Poruc, vaig baixar ràpidament per les escales de l'aparcament subterrani, volia arribar a casa al més aviat possible. M'havia passat tot el dia a Santa Coloma de Gramenet intentant trobar alguna resposta a les meves preguntes: Qui era el fantasma? Qui va matar la Niña? Preguntes que continuaven sonant al meu cap mentre obria la porta del cotxe,

mentre pagava l'import del tiquet al guarda de seguretat i mentre enfilava el carrer de Sant Carles camí de casa. El cas del fantasma del parc d'Europa em tenia totalment absorbit, fins al punt que havia descuidat les meves classes a la universitat. Estava obsessionat. No m'importava quin preu havia de pagar per conèixer la identitat de l'espectre. Cada cop estava més segur que era la Mariana. Havia de trobar la manera de poder demostrar-ho.

Vaig arribar baldat a casa. Mentre pujava en l'ascensor pensava en la Clara, la meua dona. Era una sort que durant els meus dies d'intensa activitat colomenca ella estigués de viatge a Estrasburg per motius de feina, segur que d'estar a casa hauria

de un testigo que afirma que le vio en la plaza dels Enamorats con la Niña la noche del crimen..., que le vieron matarla.

Vaig arrencar a córrer abans que López aconseguís aixecar-se del sofà. M'havia tornat foll. Baixava esglaons un rere l'altre, saltant-ne tants com podia mentre al meu darrera sentia López maleint i ordenant que estava detingut, que no tenia res a fer, que els seus homes vigilaven l'entrada, que no tenia escapatòria. Aquest cop no era un somni. En creuar la porta del carrer dos policies de paisà es van llançar sobre meu, em van tirar a terra de boca terrosa i em van emmanillar. Només vaig poder veure un moment la cara de satisfacció de López. Escac i mat.

Il·lustració: GRAMA.

NADAL

ADMINISTRACIÓ DE FINQUES

• ESPECIALITZATS EN LLOGUER DE FINQUES • ASSESSORAMENT NOVA LLEI • CONSULTES •

CORTINES - ROBA DE CASA
LLENCERIA - CONFECCIÓ

Casa Reus

Pompeu Fabra, 40-42
Tel. 386 02 78

SANTA COLOMA DE GRAMENET
(Barcelona)

MOBLES A MIDA

LA MILLOR SOLUCIÓ PER A LA VOSTRA LLAR

M.M.

Interiorisme
Ebenisteria
Marqueteria
Mireia Martínez Gillué

Tel. 386 26 15

Av. Santa Coloma, 20 08922 SANTA COLOMA DE GRAMENET

Grup **GATMA** CUINES-BANYS

Adela

GRAN EXPOSICIÓ EN BANYS I CUINES 1es
MARQUES AL MILLOR PREU

Guifré, 150
Tel. 399 38 76

08912 BADALONA

Jardineria

- CONSTRUIM JARDINS i **XAVI B&V**
- TERRASSES
- PRESSUPOSTOS SENSE COMPROMÍS

24h al seu servei Tel. 989 50 69 87

Pl. Rector Rifé, s/n. Tel. 464 10 45 - BADALONA

Birqueries

ARTESANIA, FLOR I JOGUINA

FEM PER ENCÀRREC:

MURALS, PLATS, PECES DE CERÀMICA, PECES DE LLAUTÓ, FERRO FORJAT, PECES DE TERRA CUITA, RESTAUREM PECES DE METALL, REPRODUÏM JOIES D'ARGENT.

Sant Francesc d'Assís, 43 • Tel. 389 38 61 • 08911 BADALONA

Forest

- Regals
- Decoració
- Llistes de noces

Vingui a veure la nostra exposició de:
• Cristalleries • Cobertories • Vaixelles
ESPECIALISTES EN LLISTES DE NOCES
Regals i Decoració

**FEM EL 20% DE DESCOMPTE
ALS NUVIS**

St. Pere, 10 (cantonada c. del Mar) - 08911 Badalona
Tel. 384 50 11 Fax 464 46 21

El teu Somni en Mans de Gent Entesa

Moltes parelles a l'hora de fer el pas per **construir o comprar** una casa no saben com fer-ho. **Comprar** bé comporta **estalviar** aquests diners necessaris per a la nostra economia, però el més intel·ligent és saber escollir els **professionals** que ens han de donar aquesta satisfacció.

EL BALCÓ DELS JOVES ■ Bernat Bofarull Olivés

La fermesa d'una vocació

ROSA M. MARTOS

De ben petit va començar a prendre decisions. El bàsquet i la música no s'assemblaven gaire i la dedicació a qualsevol de les dues aficions havia d'excloure l'altra. Als 4 anys, Bernat Bofarull comença a estudiar piano i no ho fa gens malament, però la idea de dedicar-se al violí ja comença a prendre cos. Al cap de pocs anys proposa als pares compatibilitzar els dos instruments, davant de la incredulitat i la grata sorpresa que els provoca i el suport complet que n'obté. Piano, violí, harmonia i dues orquestres joves en què participa fan trontollar les notes a l'escola i esborren les expectatives al Club Bàsquet Santa Coloma, per manca de temps. Als 13 anys es dedica plenament al violí, passant del Conservatori de Badalona, amb el mestre Jordi Cervelló, al de Barcelona, amb Agustín León Ara.

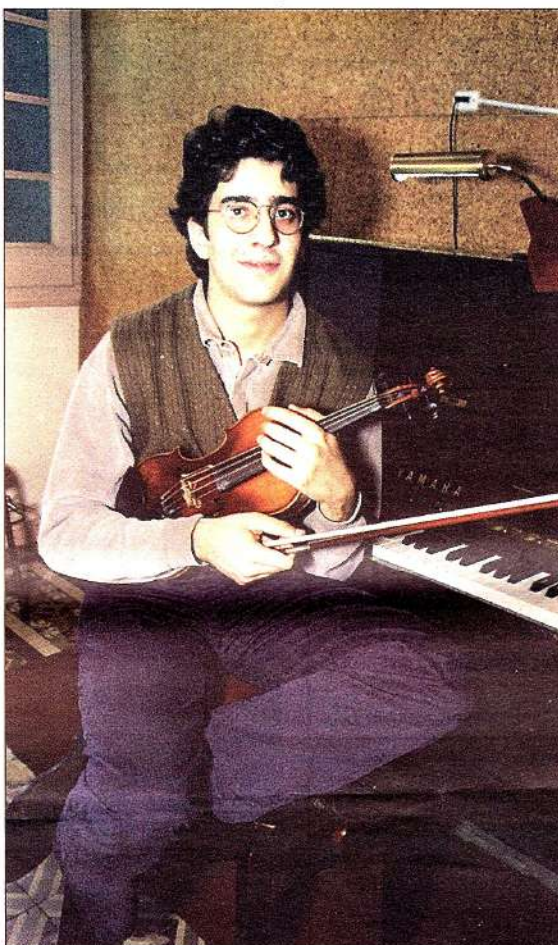
«Sempre ha estat la música el que he volgut entendre», assegura, i amb aquest tarannà s'enfronta a una altra decisió: continuar la seva formació a l'estranger un cop superat el vuitè curs equivalent al grau professional. Fa quatre anys que viu a la ciutat holandesa de La Haia i estudia al Conservatori d'Utrecht. El curs vinent finalitzarà l'U.M. Performance Diplome, diploma universitari d'interpret que treballa amb la reconeguda professora Emmy Verheij.

—Definitivament s'ha de sortir fora per no estancar-se?

—Sí. A Espanya s'haurien d'invertir molts diners per assolir el nivell que ofereix Europa. Ens porten molt anys d'avantatge en organització i recursos. Aquí no interessa i no sé ben bé per què. No he gastat un duro en matrícules, perquè se'n fa càrrec la Comunitat Europea. Únicament un cop vaig gaudir d'una beca de la Generalitat, però mai més. M'ha anat bé espavilar-me, però comptar amb suport no hauria estat malament.

—I la resta de despeses? Viure a Holanda no és barat...

—«Tinc la sort de poder treballar en el que m'agrada i, a més, completar la meua formació. Em permet no haver de sol·licitar els ajuts que altres estudiants tenen assignats i dels que podria gaudir, ni, és clar!, viure dels pares, que no seria possible ni just.»

Amb 22 anys, pot presumir de currículum. Als 14 tocava a les Jovenuts Musicals de Catalunya, tres anys després a la Jove Orquestra Nacional d'Espanya i començà

també a col·laborar amb continuïtat a l'Orquestra Ciutat de Barcelona, amb la qual ha fet una gira pel Japó. Des dels 19 anys participava en la creació de la Jove Orquestra

Simfònica de Catalunya. El 1995 el van cridar de l'Orquestra de Cambra del Teatre Lliure per tocar a París i enregistrar un disc compacte que va sortir a l'abril. A Holanda, col·labora fa dues temporades amb les orquestres Radio Chamber i Camerata Antonio Lucio.

—Significa un reconeixement de les teves aptituds com a instrumentista, un passaport de futur?

—«Sóc conscient que es valora el meu treball, sense oblidar que el nivell que puc assolir és més alt. Quan vaig arribar a Holanda, pensava que no em feia falta estudiar l'instrument, que ho tenia superat... En tres mesos vaig canviar de mentalitat i estudiava de quatre a sis hores diàries. Si tots els instruments són complicats, el violí té especial dificultat, també en el repertori. Aquests anys m'han servit per assimilar una disciplina, tot i que mai arribo a fer el que voldria.»

—Trobés dificultats quan decideixes sortir a estudiar a fora?

—«No gaires. Als 18 anys treballava molt, potser massa pel meu nivell. Si destaqués una mica el surt feina, però t'arrisques a cremar-te molt de pressa. Intentes aconseguir una tècnica sòlida i madurar-la, concentrant-te en l'estudi. Vaig contactar amb la professora Verheij mitjançant un amic i em va admetre en les seves classes. Una oportunitat així no es pot desaproveitar.»

Aquests últims anys, ha tingut l'oportunitat també de participar en dues Master Class, enteses aquestes com a seminaris d'especialització que imparteixen músics de gran prestigi després de triar els alumnes que hi assistiran. Fa poques setmanes feia una altra classe magistral amb el reconegut violinista Y. Neaman.

—I el futur immediat?

—«L'any vinent, en acabar el diploma, intentaré continuar al Conservatori fent un curs de postgrau. Tinc la feina a les orquestres i m'agradaria tirar endavant un quartet de corda que hem format allà quatre catalans. Estem treballant molt i amb ganes de fer coses.»

—Tornaràs a casa, però?

—«No abans de temps. Vull fer la progressió natural del que vingui. Seria bo estudiar fins als 25 i després preocupar-me de menjar, però amb el nivell après. S'ha de fer ara, després vindran altres etapes.»

El violinista Bernat Bofarull destaca la dificultat que suposa «acostumar-se des de molt jove estudiar sol a casa». Als 14 anys tocava a les Jovenuts Musicals de Catalunya; als 17, a la Jove Orquestra Nacional d'Espanya; col·labora amb continuïtat a l'Orquestra Ciutat de Barcelona. Té un ampli currículum. Foto: GRAMA.

BERNAT BOFARULL OLIVÉS

Edat: 22 anys

Professió: Violinista

Trajectòria: Concerts amb diferents orquestres

FERROLAN

El súper de la construcció